

ת"פ 17269/04/16 - מדינת ישראל נגד יהודה דוד וולפא, יוסי-יוסף פאר-פרג'ון

בית משפט השלום בראשון לציון
כב' השופט רפי ארניה

ת"פ 17269-04-16 מדינת ישראל נ' וולפא ואח'

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד דודי ענבר - פמ"מ

המאשימה

נגד

1. יהודה דוד וולפא

2. יוסי-יוסף פאר-פרג'ון

ע"י ב"כ עו"ד ניר יסלוביץ'

הנאשמים

הכרעת דין

עובדות כתב האישום

1. כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום, המייחס להם עבירת הטרדת עד, וזאת בניגוד להוראת סעיף 249 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**").
הנאשם 1, כב' הרב יהודה דוד וולפא (להלן: "**הרב וולפא**"), יליד 1931, מכהן בתפקיד רב העיר של העיר ראשון לציון מזה 48 שנים, ובמסגרת זו הוא אחראי על מערך הכשרות בבתי העסק בעיר.
הנאשם 2, עו"ד יוסף פרג'ון - פאר (להלן: "**עו"ד פאר**"), יליד 1948, הינו עורך דין, אשר בשנת 2014 מינה אותו הרב וולפא לכהן כחבר המועצה הדתית בעיר (להלן: "**המועצה הדתית**"), וכיו"ר ועדת הכשרות.
2. המתלונן, מר נתנאל ברזילי (להלן: "**ברזילי**") עבד כמפקח כשרות בעיריית ראשון לציון. מתוקף תפקידו כפוף ברזילי לרב וולפא.
3. בשנת 2009 הגיש ברזילי תלונה במשטרה כנגד הרב וולפא בטענה כי במסגרת תפקידו ביצע עבירות פליליות במסגרת תפקידו (להלן: "**תיק השוחד**").
הרב וולפא נחקר על ידי משטרת ישראל באזהרה ביחס לתלונות אלה בשנת 2011. במסגרת החקירה ייצג עו"ד פאר את הרב וולפא לרבות בשימוע שנערך בפרקליטות מחוז מרכז בתאריך 28.11.2011.
4. החל ממועד חקירתו הנ"ל ואילך, הפלה הרב וולפא את ברזילי לרעה ביחס למפקחי כשרות אחרים בכך שלא הסכים לחתום על תעודות הכשר אשר יצאו תחת ידיו של ברזילי, בטענה שאין לו אמון בו, בכך שאמר לעובדים נוספים כי אינו מכיר בברזילי כמפקח כשרות, בכך שברר פרטים על עבודתו

באופן שונה מכפי שנהג בשאר בעלי התפקידים, ביחסו האישי כלפיו, וכיוצא באלה.

5. בחודש מארס 2012 או בסמוך לכך קרא הרב וולפא למזכיר מחלקת הכשרות במועצה הדתית, מר יוסף רצאבי (להלן: "רצאבי"), ואמר לו שהוא מעוניין שאם הוא מעוניין לעשות פיוס בינו לבין ברזילי, על ברזילי לכתוב מכתב לפיו מסר במשטרה דברי כזב וערך דו"חות כוזבים, ואולם רצאבי סירב לכך.

6. במחצית הראשונה של חודש ספטמבר 2014 פנה הרב משה נחשוני (להלן: "נחשוני"), ששימש כרב פוסק בענייני כשרות בעיריית ראשון לציון, אל ברזילי ואמר לו כי הוא מעוניין לעשות "סולחה" בינו לבין הרב וולפא. נחשוני הציג בפני ברזילי נוסח הסכם פשרה אשר פרטיו המדויקים אינם ידועים למאשימה, וביקש ממנו לחתום עליו.

7. בתאריך 21.9.2014 התקשר ברזילי לעו"ד פאר והחל לשוחח עימו ביחס להסכם הסולחה. במהלך השיחה הפציר עו"ד פאר בברזילי לחתום על מסמך אשר נוסחו:

"הידיעות אשר הועדו נגד כב' הרב וולפא במשטרת ישראל נבעו מטעות וכבר בחקירה הוכח שאין נכונות. אני מתנצל ומבקש סליחתו של הרב."

לאחר שברזילי השיב לכך בשלילה במהלך השיחה, מסר לו עו"ד פאר כי אין המדובר במסמך משפטי, וכי הרב וולפא ייתן לו התחייבות בכתב לפיה לא יתבע אותו. בהמשך, הוסיף עו"ד פאר שאם ברזילי יחתום על המסמך הזה הוא "יקרב את המשיח בעשר שנים", הפציר בו לחתום על המסמך באופן מיידי, וזאת על מנת שהרב וולפא ישוב ויחתום על תעודות הכשר שברזילי אחראי עליהן ולא יחרים אותו.

ברזילי מסר לעו"ד פאר שהוא מסרב לאמר שהעדות שמסר במשטרה בעניינו של הרב וולפא היתה שקרית ובתגובה אמר לו עו"ד פאר שהדברים לא יגיעו לידיעת המשטרה וכי אין פה עניין של שקר אלא הודאה בטעות.

8. בהמשך אותו יום הגיע ברזילי לרב וולפא ושאל אותו האם יסכים לחתום על תעודות הכשר. הרב וולפא סירב ואמר לו כי הוא מבקש שיחתום על הדברים הבאים:

"העדויות שהועדו אז נבעו מטעות והתברר בחקירה שזה לא נכון. אני מתנצל בפני הרב ומבקש את סליחתו. בוודאי שהדוחות שלי יהיו נאמנים ומלאים"

הרב וולפא מסר עוד לברזילי כי הוא מעכב את החתימה על תעודות הכשרות שמסר, עד למועד החתימה על המסמך כאמור.

9. בתאריך 30.9.2014 נערכה בין הרב וולפא לברזילי שיחה נוספת, במסגרתה שב וביקש הרב וולפא מברזילי לחתום על הנוסח המפורט לעיל, אך ברזילי סירב לעשות כן.

תשובת הנאשמים לכתב האישום

10. הנאשמים טענו כי עוד בשנת 2007, שנים רבות בטרם החקירה המשטרתית בענין תיק השוחד, פסל הרב וולפא את ברזילי מלשמש כמפקח כשרות מאחר והלה הגיש לרב וולפא דו"חות כוזבים, ולפיכך גם סירב לחתום על תעודות הכשר שברזילי הנפיק. נוכח האמור, ועל מנת למנוע את פיטוריו החל ברזילי בהגשת תלונות שקריות כנגד הרב וולפא.

11. בשיחותיהם עם ברזילי המפורטות במועדים הנ"ל, מטרת הנאשמים היתה אחת ויחידה - לעשות שלום בית בין הרב וולפא לבין ברזילי בערב יום הכיפורים, מאחר שסברו שתיק השוחד נסגר. לא היתה להם שום כוונה או רצון להטריד את ברזילי בדרך כזו או אחרת, והמגעים שהתקיימו בין הצדדים נועדו על

מנת לעשות שלום בית ושקט במועצה הדתית, לאחר שנים של סערות בה.

יתירה מכך, נוסח ההסכם שהוצג בפני ברזילי לא גובש על ידי הרב וולפא, אלא על ידי גורמים אחרים במועצה הדתית אשר כולם היו חפצים רק בסולחה ובעשיית שלום.

הנאשמים טוענים עוד כי במועד האירועים מושא כתב אישום זה, ספטמבר 2014, סברו בתום לב כי תיק השוחד נסגר על ידי פרקליטת מחוז מרכז, וזאת בעקבות הליך שימוע שקיימה זו עם עו"ד פאר, אשר יצג את הרב וולפא בהליך השימוע. על כן עומדות להם ההגנות הנובעות מטענה זו, לרבות הגנה מן הצדק.

עוד טוענים הנאשמים כי נסיבות העניין כולן באות בגדר זוטי דברים.

12. בסיכומיהם הרחיבו הנאשמים מעבר לנטען בתשובתם לכתב האישום. טענותיהם של הנאשמים בסיכומים, בקליפת אגוז, הינן כדלקמן:

א. שיחותיהם של הנאשמים עם ברזילי התקיימו 5 שנים לאחר שזה הגיש את תלונתו במשטרה, ועל כן השיחות אינן "בנוגע לעדותו";

ב. בעת קיום שיחותיהם עם ברזילי כמפורט בכתב האישום, לא היתה להם כוונה להטרידו, אלא כוונתם היתה להביא לשלום בית במועצה הדתית.

ג. עומדת לנאשמים הגנת טעות במצב דברים בהתאם לסעיף 34 לחוק העונשין, וזאת מהטעמים הבאים:

(1). במועד האירועים סברו (בטעות) כי תיק השוחד כבר נסגר על ידי המאשימה;

(2). ברזילי הוא שיזם את השיחות ועל כן סברו בטעות כי אף הוא מעוניין בשלום בית במועצה הדתית ולכן מותר להם לנהל את השיחות עימו.

ד. עומדת לרב וולפא הגנת הטעות במצב משפטי וההסתמכות על עצה משפטית, בהתאם לסעיף 34 לחוק העונשין, שכן עו"ד פאר הודיע לו מבעוד מועד כי תיק השוחד נסגר;

ה. המאשימה הודיעה לרב וולפא על סגירת תיק השוחד רק במהלך ניהול משפט זה. לכן, עצם הגשת כתב האישום כנגד הנאשמים עומד בניגוד לעקרונות של צדק והגנות משפטית, כאמור בסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 (להלן: "**חוק סדר הדין הפלילי**");

ו. השיחות של הנאשמים עם ברזילי מהוות זוטי דברים.

העובדות שאינן שנויות במחלוקת

13. כבר עתה אומר כי חלק נכבד מהעובדות הרלוונטיות להכרעת הדין אינו שנוי במחלוקת. העובדות הרלוונטיות להכרעה יובאו להלן. יחד עם זאת מוצא אני לנכון לפתוח בשתי הערות פתיחה.

14. הערה ראשונה הינה בעניין טענות המאשימה בסיכומיה כי הרב וולפא ביצע עבירה דומה של הטרדת עד בשנת 2012. כבר עתה אומר כי כלל לא התייחסתי לטענות אלה. כתב האישום אינו מייחס לרב וולפא עבירת הטרדת עד בשנת 2012 וטענות אלה מהוות הרחבת חזית, פרט לעצם שיחתו של הרב עם רצאבי כמפורט בכתב האישום.

הנושא היחידי הטעון הכרעה בפרשה זו הינם שיחות הנאשמים עם ברזילי ביום 21.9.2014 ו - 30.9.2014,

כמפורט בחלק העובדות בכתב האישום - ותו לא.

הערה שניה הינה בעניין סגירת תיק השוחד.

אין חולק כי המאשימה סגרה את תיק השוחד ביום 9.6.2015, אך הודעה על כך נמסרה לראשונה לב"כ הנוכחי של הנאשמים ביום 24.6.2016, במהלך ניהול משפט זה (נ/16).

ההגנה ביקשה להרחיב את יריעתו של משפט זה הן ביחס לשאלת מוצדקותן של תלונותיו של ברזילי כלפי הרב וולפא ביחס לתיק השוחד, והן ביחס למניעיו של ברזילי להגיש כנגד הרב וולפא תלונות אלה.

בכל הכבוד הראוי, אינני סבור כי יש לדברים אלה כל רלוונטיות. בין אם התלונות היו מוצדקות בעת הגשתן ובין אם לאו - שהרי כאמור, לבסוף החקירה בעניין זה נסתיימה בלא כלום - הרי שאין חולק כי במועד האירועים הנידונים, בחודש ספטמבר 2014, הפרקליטות טרם סגרה את תיק השוחד באחת מעילות הסגירה הידועות, הקבועות בסעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי.

אכן, יש לתמוה מדוע ההודעה הפורמלית על סגירת תיק השוחד הובאה לידיעת ב"כ הרב וולפא למעלה משנה לאחר ההחלטה על סגירתו, ומדוע תיק השוחד נסגר רק כ - 3.5 שנים (!) לאחר השימוע שנערך לרב וולפא בעניין. ואולם מטבע הדברים, בדיקת עניין זה אינה מצויה בסמכותו של בית המשפט, ולטעמי, אף איננה נדרשת לצורך הכרעה בשאלות שבמחלוקת בתיק זה.

לאחר הערות פתיחה אלה, אביא להלן את עיקרי העובדות שאינן שנויות במחלוקת בין הצדדים.

15. ברזילי היה מפקח כשרות במועצה הדתית, והיה כפוף לרב וולפא. תחת פיקוחו של ברזילי מצויים מספר משגיחי כשרות, העובדים במספר בתי עסק.

יצוין כי:

משגיחי הכשרות הם אלה שעומדים במגע קבוע מול בתי העסק ודואגים לכשרותו, ושכרם משולם על ידו.

מפקחי הכשרות הם עובדי המועצה הדתית, אשר תחת פיקוחם עומדים מספר משגיחי כשרות.

על מנת להפיק תעודת הכשר עבור בית העסק, המפקח מעביר את המלצתו הנסמכת על דו"ח משגיח הכשרות, לרב העיר, מכין את תעודת הכשרות, ורב העיר הוא זה שמוסמך, על פי סעיף 2 לחוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג - 1983, לחתום על תעודות ההכשר.

על תעודת ההכשר אמור להופיע גם שם מפקח הכשרות, יחד עם פרטי התקשרות, וזאת לצורך נוחותם של המבקרים בבית העסק, ולצורך מתן מענה על שאלותיהם (ר' ת/10, וכן ר' עדות ברזילי, עמ' 19 לפרוטוקול 12.11.2019, ש' 16-25).

16. בשנת 2005 עתרה **התנועה להגינות שלטונית** לבג"צ בטענה שב - 3 ערים בישראל, לרבות העיר ראשון לציון, רבני הערים, ובהם הרב וולפא אינם חותמים על תעודות הכשר.

הרב וולפא טען כי אינו חותם על תעודות ההכשר בעירו עקב מיעוט תקנים של מפקחי כשרות בפרופורציה לגידול האוכלוסיה. עוד טען הרב וולפא, וכך טענו גם רבני הערים האחרות, שמאחר ואין לו יכולת השפעה על בחירת המשגיחים, על הכשרתם ועל בחינת התאמתם לתפקידם, הוא חותם רק על תעודות הכשר של בתי עסק, שבהם המשגיחים מוכרים לו ואמינים בעיניו.

בינואר 2006, במהלך הדיון בעתירה זו, הודיע ב"כ הרב וולפא, כי הרב וולפא יחתום מעתה והלאה על תעודות

ההכשר, ובג"צ אישר הסכמה זו, תוך שהוא מדגיש שהיעדר הפתרון המינהלי עליו הצביע הרב וולפא אינה פוטרת אותו מלקיים את חובותיו כרב עיר ולחתום על תעודות ההכשר (נ/19 - בג"צ 1829/05 **התנועה להגינות שלטונית ואח' נ' מועצת הרבנות הראשית ואח'** (26.1.2006)).

עניין זה אף נבדק על ידי מבקר המדינה בדו"ח שנתי מס' 59 עמ' 958 (נ/20) ונמצא כי:

"באי חתימתם של הרבנים המקומיים (של העיר ראשל"צ - הערה שלי, ר.א.) על תעודות ההכשר לבתי העסק בערים הם כשלו במילוי חובתם כלפי תושבי העיר שומרי הכשרות."

17. בספטמבר 2007, לקראת מועד החידוש השנתי של תעודות ההכשר, הודיע הרב וולפא כי הוא מתנה את חתימתו עליהן בכך שבעלי העסקים בעיר יתקשרו עם חברת כח אדם שתעסיק את משגיחי הכשרות באופן חיצוני. לדבריו, הוא החליט כך משום שהגיע לכלל מסקנה שהוא אינו יכול לסמוך על ביקורתם של כמה מהמפקחים, והוא אף הודיע לברזילי, אשר היה אחד ממפקחים אלה, כי הוא מפסיק את עבודתו במחלקת הכשרות של המועצה הדתית.

לטענת הרב וולפא חוסר אמון זה נובע מכך, שברזילי הגיש לו דו"חות כוזבים ביחס לבתי עסק מסויימים (נ/1 - מכתבו של הרב וולפא לרס"ב פרץ), וכן ר' "דו"ח ביקורת כשרות בעיר ראשל"צ", מיום 28.11.2007, המהווה חלק מנ/1, והמפרט בדיקה מדגמית שערכה הרבנות הראשית לישראל בבתי עסק שבפיקוח מפקחי המועצה הדתית, והעלתה ליקויים רבים במערך הכשרות. בדו"ח זה מפורטים מפקחי הכשרות הרלוונטיים לרבות ברזילי, אם כי יש לציין כי בתי העסק שבפיקוח ברזילי לא נדגמו.

18. דא עקא, המהלך המפורט לעיל של הרב וולפא - היינו, העברת השגחת הכשרות לטיפול חברת כח אדם והפסקת עבודתו של ברזילי, נבלמו על ידי מנכ"ל המועצה הדתית והיועץ המשפטי של הרבנות הראשית, זאת משום שהעסקת מפקחים הינה בסמכות המועצה ולא של רב העיר.

בסופו של יום, הדחתו של ברזילי מתפקידו כמפקח, כמו גם תכניתו של הרב וולפא לקיים את מערך ההשגחה באמצעות חברת כח אדם - לא יצאו אל הפועל (תאור מלא של השתלשלות העניינים נמצא בדו"ח השנתי של מבקר המדינה, נ/20, עמ' 971 ואילך).

19. מכל מקום, אין חולק כי בכל המועדים הרלוונטיים, הרב וולפא סירב לחתום על תעודות הכשר של בתי עסק שבפיקוח משגיחים שברזילי ממונה עליהם, כאשר שמו של ברזילי מוטבע בתעודה (דומת ת/10, להלן: "**תעודות ברזילי**"), וחתם רק על תעודות ששמו של ברזילי אינו מוטבע בהן (כדוגמת ת/11, ועדות ברזילי עמ' 9 לפרוטוקול 12.11.2017 ש' 26-32).

כאמור, הרב וולפא חזר וטען בכל חקירותיו כי לא הסכים לחתום על תעודות ברזילי עוד לפני שברזילי הגיש את התלונה כנגדו, וזאת כתוצאה מחוסר האמון שלו בו.

בשנת 2009 ברזילי הגיש תלונה למשטרת ישראל כנגד הרב וולפא, אשר הניעה את תיק השוחד. בתלונתו טען ברזילי כי הרב וולפא ורעייתו המנוחה קיבלו מזון ודברי מאכל בכמויות רבות, ללא תמורה או בהנחות משמעותיות, מבתי עסק בעיר, כשוחד (ר' עדות ע.ת/1 רס"ב דפנה פרץ, עמ' 14 לפרוטוקול 12.11.2017 ש' 12-15).

הרב וולפא נחקר על ידי משטרת ישראל בדבר חשדות אלה, ואף נערך עימות בינו לבין ברזילי. החקירה ארכה כשנתיים, עד שנת 2011, ולאחר תום החקירה הועבר תיק השוחד לפרקליטות מחוז מרכז.

20. ביום 28.11.2011 התקיים הליך שימוע בעניינו של הרב וולפא, בפני פרקליטת מחוז המרכז דאז,

עוה"ד רחל שיבר, כאשר עו"ד פאר הוא שייצג את הרב וולפא.

בעקבות אותה פגישה, ביום 5.2.2012 העבירה הפרקליטה המטפלת, עוה"ד רוני שוהם - עידן לעו"ד פאר את המכתב נ/17 ובו הצעה כי עניינו של הנאשם, לרבות תיק השוחד יסתיים בכך ששר המשפטים יגיש קובלנה כנגד הרב וולפא לביה"ד המשמעתי (ככל הנראה הכוונה לבית הדין המשמעתי לרבני ערים, הממונה על ידי מועצת הרבנות הראשית לישראל, בהתאם לסעיף 12א' לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], תשל"א - 1971 - הערה שלי, ר.א.), אשר עניינה בשניים:

א. מעשים לא תקינים שעשה הרב וולפא, הקשורים לאירוע ציבורי שנערך לכבוד ציון 35 שנה לכהונתו כרב העיר ראשון לציון;

ב. עבודות פרטיות שביצע ברזילי עבור הרב וולפא, בכך ששלח אותו לאסוף עבורו בשר לצרכיו הפרטיים מאיטליז בראשון לציון.

בהתאם להצעה זו, הרב וולפא יודה בעובדות הנ"ל שיתוארו בקובלנה, יחוייב בדין בגין התנהגות שאיננה הולמת את מעמדו של רב בישראל (סעיף 12א(ג)(2) לחוק הנ"ל), יוטל עליו בהסכמה עונש של נזיפה, והוא יפרוש מתפקידו 4 חודשים לאחר מכן.

במילים אחרות - נושא השוחד כלל לא בא לידי ביטוי בהסדר המוצע, אלא רק מעשים לכאוריים נוספים שנחקרו ככל הנראה, באותה חקירה, ונתגלו כבלתי תקינים מבחינה ציבורית.

21. על הצעה זו השיב עו"ד פאר במכתבו מיום 27.2.2012 (ת/20) כי האמור במכתב הנ"ל "חורג ממסגרת ההצעה שעלתה בשימוע מפי פרקליטת המחוז". עוד הוסיף עו"ד פאר כי:

"אין סיכוי שבעולם שהרב יודה על דבר שלא עשה ולכן הדרך הנכונה היא ליתן לבית הדין המשמעתי לשפוט ולהחליט.....מן הדין ומן הצדק לחזור להסדר המקורי שהוצע בשימוע בנוכחותי ואשר תועד על ידי החתו"מ".

למכתב זה צורפה תגובתו של הרב וולפא עצמו אשר בין היתר מתארת את ההצעה המפורטת בנ/17 כסחיטה באיומים ממש.

22. ביום 5.6.2012 העביר עו"ד פאר למשטרת ישראל מכתב ובו דרישה להפסיק את חקירותיו של הרב וולפא לאלתר (ת/12). למכתבו זה צירף עו"ד פאר מכתב ששלח לטענתו לרב וולפא ביום 27.12.2011. במכתב זה נאמר כי הרב וולפא רשאי לחזור למקום עבודתו באופן מיידי (ככל הנראה במהלך החקירה הרב וולפא היה מורחק מהמועצה הדתית - הערה שלי, ר.א.), שכן החקירה נסתיימה ועימה הרחקתו ממקום העבודה. עוד נאמר במכתב כי בעקבות הליך השימוע שהתקיים:

"מעין מעמיק בחומר ומטענות החתו"מ בחתך כל הסוגיות, מסתבר שאין בו (בחומר הראיות - הערה שלי, ר.א.) אשמה"

ונותר רק עניין האירוע הציבורי שיועבר לפסים משמעתיים.

בהמשך נאמר:

6. "עניין סגירת התיק מחוסר אשמה בתיק והעברת סוגיית תרומות לאירוע להליך משמעתי ברבנות הראשית, ניסוחו טרם הסתיים ומטופל והפרקליטות עושה לסיום לאלתר (כך!)"

7. כוון (כך!) שאיני רואה סתירה בין ההסדר לבין חזרתך לעבודה לאלתר כדי לבצע את המוטל עליך בנושא רבה הראשי של העיר מחד וטיפול בענייני הכשרות שהוזנחו לאחרונה מאידך הרי שכאמור חוות דעתי הנחרצת היא שאתה יכול לחזור לעבודה באופן מיידי."

23. כך או אחרת, לאחר חילופי דברים אלה, לא חלה כל התקדמות ביחס לתיק השוחד. היינו: לא הוגש כתב אישום כנגד הרב וולפא בגינו, אף לא הוגשה קובלנה בגינו לבית הדין המשמעתי לרבני ערים. מאידך גם לא נשלחה לרב וולפא או לעו"ד פאר הודעה על סגירת תיק השוחד.

הדברים נכנסו, משום מה, לסטגנציה - כפי שעולה גם מהזכ"ד נ/6 שערך רס"ב פרץ ביום 29.2.2012, במהלך אחת מחקירותיו של ברזילי. במהלך חקירה זו התקשרה רס"ב פרץ לפרקליטה רוני שוהם כדי לברר מה אירע בגורל תיק השוחד ונענתה על ידה כי:

"הנ"ל ציינה כי התקיימו מספר ישיבות בעניין והפרקליטות מנסה למצוא פתרון כולל פרקליטות המדינה - אך עד לרגע זה לא נמצא שום פיתרון"

24. כאמור, השנים חלפו ללא כל התפתחות, והגענו עד לחודש ספטמבר 2014. במהלך כל תקופה זו סירב הרב וולפא לחתום על תעודות ברזילי. הדברים חרו לנחשוני אשר החליט לקדם יוזמת פיוס בין הרב וולפא לבין ברזילי.

נחשוני עצמו לא העיד במשפט עקב מצב בריאותו הרופף, אך הודעתו נ/10 הוגשה, ללא הסכמת המאשימה לתוכנה. ואולם, הואיל ובכתב האישום המאשימה עצמה מייחסת לנחשוני את היוזמה הנ"ל, (סעיף 2 לפרק ב' לכתב האישום) הרי שיש לראות את יוזמתו כעובדה מוסכמת, ובהתאם לסעיף 10ב לפקודת הראיות אין מניעה כי דבריו בהודעה זו, ביחס ליוזמתו הנ"ל בלבד, יפורטו.

בהתאם לדבריו של נחשוני בנ/10, ש' 8-15:

"אמרתי רבותי, היחסים לא טובים צריך לעשות משהו. תפסתי יוזמה.....אז אני הצעתי לפתוח דף חדש. הלכתי לרב וולפא, אמרתי בוא אני עשיתי איזה שהוא נוסח שנתי יחתום יפתח דף חדש יכבד את הרב. הרב וולפא אמר לי אדרבא כנס לנתי, נכנסתי לנתי ונתתי לו את הנוסח, אמר לי בבקשה ממך אל תיכנס לזה. אני אכנס לרב ואדבר איתו בארבע עיניים, ואז ירדתי מזה."

כלומר, נחשוני מסר בהודעתו - ועובדה זו מוסכמת על המאשימה ועל הנאשם (ור' עדותו של ברזילי, עמ' 21 ש' 23 ואילך) כי הוא זה שהכין את הנוסח עליו מתבקש ברזילי לחתום, והראה אותו לברזילי (מבלי למסור לו אותו) וכן לרב וולפא (אשר הנוסח הכתוב נמסר לידי).

25. בעקבות יוזמה זו התקשר עו"ד פאר אל ברזילי ביום 21.9.2014. ברזילי הקליט שיחה זו ותמלילה הוגש בהסכמה וסומן ת/14. בשיחה זו הפציר עו"ד פאר לברזילי לסיים את הסכסוך עם הרב וולפא ("בוא נסיים את השטות הזו כבר. די, די. הרסתם את העולם" - ת/14 עמ' 2 ש' 13-14).

בהמשך מבהיר עו"ד פאר לברזילי כי הרב וולפא "כולה 3 שורות הוא מבקש. אתה יודע, אני הורדתי אותו. אם אתה תדע מה אני עברתי ואיזה ניסוחים היו. אתה לא מבין" - (ת/14, עמ' 3 ש' 8-10).

לאחר מכן הקריא לו עו"ד פאר לברזילי נוסח בכתב שעליו ברזילי מתבקש לחתום (ת/14 עמ' 4 ש' 24 ואילך):

"עו"ד פאר: הידיעות אשר הועדו נגד כב' הרב וולפא במשטרת ישראל
נבעו מטעות וכבר בחקירה הוכח שאין נכונות. אני
מתנצל ומבקש סליחתו של הרב"

ברזילי: לא. לא.

"עו"ד פאר: תן לי רגע. זה לא משפטי... הרב ייתן בכתב, לא בע"פ, שהוא
מעולם לא יתבע אותך, אתה מבין על מה אנחנו מדברים?

ברזילי: כן.

"עו"ד פאר: ז"א אין לו כוונה בכלל לסבך את זה. יש הפרדה, מודה ועוזב
ירוחם. הוא מחפש איך לממש את המודה ועוזב ירוחם."

ובהמשך (ת/14, עמ' 6, ש' 14-18):

"ברזילי: אני מת לגמור עם הסיפור הזה עם הרב וולפא. אני אגיד לך
למה.

"עו"ד פאר: כפרה עליך, יאללה בוא נשמה. תעשה את זה בשבילי. אתה
יודע מה, אל תעשה את זה בשביל הרב. תעשה את זה
בשבילי. איך אני?"

בהמשך אותה שיחה הציע עו"ד פאר לברזילי להתייעץ על הנוסח עם קרוב משפחתו, עו"ד חיים אברהם, ואמר
לו שאם רק יסכים ל - 4 שורות אלה, הוא יקרב את המשיח ב - 10 שנים וכי גם הרב וולפא מעוניין לסיים את
הסכסוך הזה (ת/14, עמ' 8, ש' 6-14).

ובהמשך (ת/14 עמ' 10 ש' 7-15)

"ברזילי: אם יוצא מצב שאני בעצם אומר על כזה דבר, שהעדות
שלי היתה שקרית ברמז, אני לא אעשה את זה...

"עו"ד פאר: לא, אין כאן עניין שקר. אין כאן עניין שקר. טעיתי. קורה
שבן אדם טועה.

ברזילי: לא, אני לא טעיתי. אני לא טעיתי במהות. אני טעיתי בזה
שנכנסתי בכלל לסיפור. זה כן."

ובהמשך אותה שיחה אומר עו"ד פאר לברזילי (ת/14, עמ' 11, ש' 13-21):

"אני מבקש. מתחנן אליך כבנאדם. לא כעו"ד ולא כל הסיפורים האלה. אני באמת רוצה
שיהיה שלום. באמת. אתה לא מבין איזה רוח גבית זה ייתן למועצה. איזה רוח גבית יתן
לכשרות. איזה בורא עולם יהיה לו נחת מכם. מה עכשיו ההתקששות? כשאני אומר לך שהוא
מתחייב בכתב לעו"ד שלך יהיה מכתב, הוא בחיים לא תובע אותך, זה לא עובר לשום גורם, זה
בסה"כ כדי שנתחיל את הדרך חדשה. אני אומר לך: קפוצ' על זה. אבל תעשה מה שאתה
רוצה."

26. בהמשך אותו יום נכנס ברזילי לחדרו של הרב וולפא במועצה הדתית, וביקש ממנו שיחתום על

תעודות הכשר שלו. הרב וולפא סירב לכך, תוך שהוא מבהיר לו שלא יעשה כן "עד שלא יסודר בינינו".

ברזילי הקליט גם שיחה זו והתמליל שלה הוגש בהסכמה וסומן ת/15.

ברזילי שאל את הרב וולפא "מה אתה רוצה שאני אעשה" (ת/15, עמ' 2 ש' 16) ועל כך השיב הרב וולפא שנחשוני הכין איזה שהוא נוסח ש"תחתום לי על זה עכשיו פה ונלחץ ידיים" (ת/15, עמ' 4 ש' 6).

הרב וולפא הסביר עוד (ת/15, עמ' 3 ש' 7-12) כי:

"קודם כל אני מתחייב שאני לא אתבע אותך.... ואני לא אתבע אותך גם בשמיים ולא בבית משפט. אני מתחייב בחתימת ידי. וזה לא סותר. לא כתוב שמה עליך כלום. **כתוב שהעדויות שהועדו אז נבעו מטעות והתברר בחקירה שזה לא נכון.**"

בשלב זה הקריא הרב וולפא לברזילי את הנוסח שהוא רוצה שברזילי יחתום עליו, וברזילי רשם אותו בכתב ידו. תוך כדי כך הבהיר הרב וולפא לברזילי כי "הנוסח הזה ישבו על זה ודנו על זה ואני הסכמתי ככה" (ת/15, עמ' 3 ש' 21).

הפתק שרשם ברזילי במהלך שיחה זו, ואשר מהווה רישום של הדברים שהרב וולפא הקריא לברזילי הוגש וסומן ת/16. נרשם בו כך:

"העדויות שהועדו במשטרה נגד כבוד הרב וולפא נבעו מטעות ובחקירה הוכח כבר שלא היו נכונות. אני מתנצל בפני הרב ומבקש סליחתו. ובוודאי שהדוחות שלי יהיו נאמנים ומלאים"

27. ביום 22.9.2014 הודיע ברזילי לרב וולפא כי הוא לא יכול לכתוב מכתב כזה שכן "אני מעיד על עצמי עדות שקר" ועל כך השיב הרב וולפא "לא יכול, לא יכול" (ת/18).

28. ביום 30.9.2014 התקיימה שיחה נוספת בין ברזילי לבין הרב וולפא (ת/19). בשיחה זו אמר הרב וולפא לברזילי (עמ' 2 ש' 17-22):

"זה מה שאני מבקש ממך עכשיו. אתה רק תחתום, אני אני חותם לך קודם כל שאני לא אתבע אותך. ובעל פה אני מוסיף ואומר לך, שגם בשמיים אני לא אתבע אותך. **מה שאני מבקש שתכתוב, תחתום על הנוסח הזה שכתבתי. אתה גם מבחינה משפטית שם לא מאשים את עצמך. אתה לא רוצה לכתוב 'מתנצל, מבקש סליחה'? גם על זה אני מוכן לוותר. רק את ה - 2 שורות האלה, שהתברר בחקירה שהעדויות היו לא נכונות. תחסוך לשנינו כאב ראש והרגשות וזהו. סיום של פרשה"**

עבירת הטרדת עד - הפן המשפטי

29. סעיף 249 לחוק העונשין קובע:

"המטריד אדם בנוגע להודעה שמסר האדם, או עומד למסור, בחקירה על פי דין, או בנוגע לעדות שמסר האדם, או עומד למסור, בהליך שיפוטי, דינו - מאסר 3 שנים"

עבירת הטרדה כוללת בתוכה, ככל העבירות שאינן עבירות אחריות קפידה, יסוד עובדתי ויסוד נפשי.

פרשנותו של היסוד העובדתי, המונח "הטרדה", הובא בהרחבה בפסק הדין הידוע בעניין ע"פ 526/90 עו"ד שרגא בלזר נ' מ"י פ"ד מ"ה (4) 133 (1991) שם נאמר:

"מבלי לנסות למצות כאן את משמעותו של המונח "הטרדה" ניתן איפוא לומר, כי הטרדה כוללת, לצורך ענייננו, כל פנייה אל אדם בדיבור או במעשה שיש בו כדי לטרדו ממנוחותיו או מעיסוק באותם עניינים שהוא בוחר לו מרצונו. הדבר כולל, בין היתר, פניות טלפוניות המעמיסות על זמנו, צלצולי סרק בדלת או בטלפון, מעקבים גלויים או נסתרים, צעידה בעקבות אדם, עריכת משמרות, פניות אליו כדי שישב ויבחן טענותיו והאשמותיו, בייחוד בלוויית איום מוסווה ששמו או משרתו ייפגעו, לרבות הזמנתו למקום שלא ביוזמתו בקשר לעדותו ודברים כיוצא באלה, שיש בהם כדי להעסיק אדם בעניינים, שאינם אלא, כלשון העם, בלבול מוח גרידא. על-כן, יש לראות כהטרדה, אם נדרש אדם - תוך לחץ סביבתי עקיף המתבטא בחקירות סביבו וסביב עברו, בהצגתו בעיני רבים כולל מעבדיו כשקרן, בהעלאת האשמות ורמיזות, שיש תיק מלא עם חומר ראיות נגדו - לבוא למקום כלשהו, בו יהיה עליו להסביר מה היסוד לטענותיו ולחזור בנוכחות אחרים, לרבות מי שהואשם על-ידיו, על האשמותיו או להעמיד גירסתו במבחן התישואל של חוקרים ומתשאלים פרטיים לסוגיהם.

סעיף העבירה מתייחס רק למבצע העבירה, היינו למטריד, ואין בין יסודותיו הוראה, ממנה עולה כתנאי להתקיימותה של העבירה, שמלאכת הטרדה אכן צלחה בידי מבצעה, וכי האדם כלפיו כוון מעשה העבירה אכן חש סובייקטיבית מוטריד. מחשבתו ותגובתו של האדם אשר כלפיו מופנים מעשי הטרדה או מידת ההצלחה של הטרדה אינן מיסודותיה של העבירה. העבירה מתייחסת, על-פי יסודותיה, למעשה ולמחשבתו של המטריד ולא למצבו הנפשי של המוטריד או למידת ההצלחה של הטרדה לגביו. די, על-כן, בהוכחת עשייתו של מעשה של הטרדה, אשר נעשה מתוך מודעות למהות המעשה, לטיבו ולנסיבות הכרוכות בו, כדי לבסס הרשעה בעבירה על סעיף 249.

ובהמשך נאמר:

"העבירה של הטרדה יכול שתתבצע על-ידי חקירה בלתי מורשית, לחץ על עד שיסגור את גירסתו, יצירת לחץ או עוינות של הסביבה נגד עד, דחיקתו להופעה לחקירה פרטית ומעשים כיוצא באלה..... אולם, תנאי להיווצרותה של העבירה הוא בכך שהמבצע יהא מודע למהות מעשהו ולטיבו ולנסיבות הכרוכות בו."

בעניין זה ר' עוד בע"פ 247/71 מ"י נ' בחג'אן פ"ד כ"ו (1) 76 (1971):

"כל התערבות חיצונית במטרה להשפיע על עד במשפט, לשדלו או להניעו לא לתת עדות, או לשנות עדות שנתן, או לחזור בו מהודעה שנתן במשטרה, מהווה הטרדה העשויה להכשיל את עדותו או לפגום במהימנותו. התערבות כזאת מעידה על כוונת עושה בחינת 'סוף מעשה במחשבה תחילה'.....עצם הטרדה אשר כזאת, ללא שום כוונה. 'להכשיל את עדותו או לפגום במהימנותו של העד'; אלא למשל, לשם התנקמות או הפגנת זעם, דייה להביא מורך ופחד בליבם של עדים - לאו דוקא ולא רק בליבו של העד המוטריד, כי אם גם בליבם של רבים אחרים, עדים בכוח, הרואים ושומעים את ההטרדות יורדות על ראש העד ואין פוצה פה. אשר-על-כן יש גם כעצם הטרדה הזאת משום מכשול של ממש בדרכי השפיטה של

בתי-המשפט - לא פחות מסוכן מאשר נסיונות להדיח עדים לעדות שקר או להימנעות ממתן עדות".

וכן ר' עוד, ע"פ 1872/16 דז'לדטי נ' מ"י (2017).

30. באשר ליסוד הנפשי, הפסיקה קבעה כי המודעות הנדרשת הינה לטיב הפיזי של המעשה ולא למשמעותו הנורמטיבית.

בפסק הדין בעניין רע"פ 9689/05 בני סלע נ' מ"י (2009) הבהיר בית המשפט העליון, בהפניה לפרשת שבס שתפורט להלן, כי המודעות צריכה להיות למהות המעשה, לטיבו ולנסיבות הכרוכות בו (פיסקה 6 לפסק הדין) ואין להידרש לכוונת המבצע בעת ביצוע עבירת ההטרדה.

בעניין זה ר' הדברים שנאמרו בפרשת דנ"פ 1397/03 שבס נ' מ"י פ"ד נ"ט (4) 385 (2004), ביחס ליסוד הנפשי בעבירת הפרת אמונים, אשר זהה ליסוד הנפשי קא עסקין:

"היסוד הנפשי בעבירה של מעשה הפרת אמונים הפוגע בציבור הינו מודעות לטיב המעשה ולקיום הנסיבות. מודעות לטיב המעשה עניינה מודעות לטיב הפיזי של המעשה, ולא למשמעותו הנורמטיבית. מודעות לקיום הנסיבות עניינה מודעות ליסודות הפיזיים היוצרים פגיעה בציבור. כאשר "טיב המעשה" הוא פעולה מתוך ניגוד עניינים הפוגע בציבור, המודעות הנדרשת הינה לעובדות היוצרות את ניגוד העניינים הפוגע בציבור.... שבס היה מודע לכך כי הוא עובד ציבור הפועל בענייניהם של חבריו שטרן והאחים שולדנפריי. כמו כן הוא היה מודע לכך שיחסיו עם חבריו אלה הם קרובים והדוקים, וכי הוא פועל בענייניהם בהיותו מנהל כללי של משרד ראש-הממשלה. הוא היה מודע אפוא לטיב הפיזי של ניגוד העניינים שבו הוא היה מצוי ולנסיבות הפיזיות שעושות ניגוד זה לפוגע בציבור. אמת, שבס לא היה מודע - כך קבע חברי השופט מצא לעניין פרשת שטרן, ואני מניח זאת גם לעניין פרשת שולדנפריי - לפסול שדבק במעשיו. כמו כן מוכן אני להניח כי שבס לא היה מודע לקיומה של פגיעה מהותית בערכים המוגנים על-ידי האיסור הפלילי. אין בכך ולא כלום, שכן המודעות הנדרשת הינה לטיב הפיזי של התנהגותו ולא לטיבה הנורמטיבי"

(הדגשות שלי - ר.א.).

דהיינו, בענייננו, על המאשימה להוכיח כדלקמן:

א. כי הנאשמים היו מודעים לכך ששיחותיהם עם ברזילי מהווים הטרדה

ב. כי הנאשמים היו מודעים לכך שברזילי מסר הודעה במשטרה (ועל כך אין חולק).

עוד יצוין כי בפסק הדין בעניין בני סלע הנ"ל נקבע כי אין צורך להראות שהאדם שאליו כוונה ההטרדה חש סובייקטיבית מוטרד, או שלהטרדה היתה השפעה בפועל על עדותו.

יתירה מכך, העבירה אינה תחומה בזמן. מעשה הטרדה יכול שיתבצע לפני מתן עדות, או אף אחרי מתן עדות, לפני מתן הודעה או אחרי מתן הודעה. אין כל מניעה עקרונית כי מגע יחשב כהטרדה גם אם חלף זמן רב מאז מסירת העדות.

עם זאת, ככל שעיתוי המגע הינו רחוק יותר, וככל שהמגע יהיה מקרי יותר, כך תתחזק הסברה כי המגע לא

נעשה "בנוגע לעדות".

היסוד העובדתי

31. השאלה בה יש להכריע תחילה הינה האם שיחות הנאשמים עם ברזילי עולות כדי הטרדה כפרשנותה של הוראת סעיף 249 לחוק העונשין, על ידי בית המשפט העליון.

אני סבור כי הוכח למעלה מכל ספק כי בשיחתו של הרב וולפא עם ברזילי (ת/15) דרש הרב וולפא מברזילי לחתום על המסמך ת/16 בו הוא מודה כי הודעותיו במשטרה בהן ייחס לרב וולפא לקיחת שוחד לא היו נכונות וכי הוא מבקש סליחה על כך, כדלקמן:

"העדויות שהועדו במשטרה נגד כבוד הרב וולפא נבעו מטעות ובחקירה הוכח כבר שלא היו נכונות. אני מתנצל בפני הרב ומבקש סליחתו. ובוודאי שהדוחות שלי יהיו נאמנים ומלאים"

באותה שיחה הבהיר הרב וולפא לברזילי כי לא יחתום על תעודות הכשרות של העסקים עליהם הוא מופקד כל עוד ברזילי לא יחתום על המסמך (ת/15, עמ' 3, ש' 4-1):

"אני מכשיר אותך, ואני נשאר לא כשר. לא מוכן. לא יכול לקבל את זה פשוט מאוד...ומה אני מבקש? את המינימום שבמינימום."

ובהמשך מבהיר הרב וולפא לברזילי כי אם יחתום על המסמך הוא מתחייב שלא לתבוע אותו "לא בשמיים ולא בבית משפט" (ת/15, עמ' 3 ש' 7-10).

לשאלת ברזילי כיצד הוא יכול לחתום על מסמך שלכאורה סותר את העדות שמסר במשטרה (ת/15, עמ' 3 ש' 6) מסביר הרב וולפא כי:

"מה, מה ריבונו של עולם, מה כתוב בו? היתה טעות אתה אומר וזה התברר בחקירה" (ת/15, עמ' 3 ש' 12-14)

ובהמשך אומר הרב וולפא לברזילי:

"תחתום לי על זה עכשיו פה ונלחץ ידיים"

(ת/15, עמ' 4 ש' 6)

הרב וולפא חזר על הדברים בשיחה נוספת שהתקיימה בינו לברזילי ביום 30.9.2014 (ת/19, עמ' 2 ש' 10 ואילך), כדלקמן:

"ברזילי: הרב ביקש ממני בזמנו, לפני כולם, שאני אלך למשטרה, ואני אגיד להם שמה שהכל היה...שקרים וכזבים

הרב וולפא: לא, לא לא זה מה שאני מבקש ממך עכשיו. אתה רק תחתום, אני, אני חותם לך קודם כל שאני לא אתבע אותך. ובעל פה אני מוסיף ואומר לך, שגם בשמיים אני לא אתבע אותך. מה שאני מבקש שתכתוב, תחתום על הנוסח הזה שכתבתי. אתה גם מבחינה משפטית לא מאשים את עצמך. אתה לא רוצה

עמוד 12

לכתוב 'מתנצל מבקש סליחה'? גם על זה אני מוכן לוותר. רק את ה - 2 שורות האלה, שהתברר בחקירה שהעדויות היו לא נכונות. תחסוך לשנינו כאב ראש והרגשות וזהו. סיום של פרשה

ברזילי:אז בשביל מה בעצם הרב צריך את זה? בשביל להראות להם בעצם שהנה, נכון, הנה הוא מודה עכשיו במה שאני ביקשתי.

הרב וולפא: זה לעצמי. הוא הציע לך אפילו שזה יהיה אצלו. זה לא יהיה אצל אף אחד, זה לא מתפרסם, מה אתה רוצה? מה אתה רוצה? אז אמרתי אז ככה, עכשיו אני אומר ככה. ולמה לא? למה לא? זה לא מגיע לי?"

32. באשר לעו"ד פאר, הלה קיים עם ברזילי שיחת "שכנוע" ארוכה ביותר (14/ת) ובה לחץ עליו לחתום על נוסח לפיו הודעותיו במשטרה של ברזילי היו "טעות" גרידא, כדלקמן:

"הידיעות אשר הועדו נגד כב' הרב וולפא במשטרת ישראל נבעו מטעות וכבר בחקירה הוכח שאינן נכונות. אני מתנצל ומבקש סליחתו של הרב"

(ת/14, עמ' 4 ש' 23 עד עמ' 5 ש' 1)

באותה שיחה התקומם ברזילי כנגד נוסח זה משום שלמעשה משמעותו היא כי מסר עדות שקר במשטרה, וזה עלול לסבך אותו (ת/14 עמ' 10 ש' 2), ואז עו"ד פאר הרגיע אותו באומרו:

"לא, אין כאן עניין שקר. אין כאן עניין שקר. טעיתי. קורה שכן אדם טועה."

(ת/14, עמ' 10 ש' 12-13)

יתירה מכך. עו"ד פאר הדגיש בשיחתו עם ברזילי כי הסכסוך בין השניים מפריע לעבודה השוטפת של מחלקת הכשרות במועצה הדתית וכי בקשתו של הרב וולפא הינה צנועה, בוודאי יחסית למה שדרש בתחילה:

"כולה 3 שורות הוא מבקש. אתה יודע, אני הורדתי אותו, אם אתה תדע מה אני עברתי ואיזה ניסוחים היו, אתה לא מבין...הוא הציע ניסוחים, אני לא רוצה שתראה אותם בכלל""

(ת/14, עמ' 3 ש' 8-10, ובהמשך בעמ' 4 ש' 5-6)

בהמשך מבהיר עו"ד פאר לברזילי כי הנוסח הנ"ל "זה לא משפטי" וכי הרב וולפא ימסור התחייבות בכתב שהוא לא יתבע את ברזילי בגין התלונה שהגיש למשטרה (עמ' 5 ש' 3-6).

ולאחר מכן, עו"ד פאר מדבר על ליבו של ברזילי על מנת לשכנע אותו לחתום על הנוסח המוצע:

"אז בוא תעזור לי דחיל רבאק....אני מת לגמור עם הסיפור הזה עם הרב וולפא....כפרה עליך, יאללה בוא נשמה. תעשה את זה בשבילי, אתה יודע מה, אל תעשה את זה בשביל הרב, תעשה את זה בשבילי. איך אני?"

(ת/14 עמ' 6 ש' 9-18)

ובהמשך:

"ואתה את ה - 4 שורות האלה אומר ואני אומר לך, אתה מקרב את המשיח ב - 10 שנים. איך אני?"

(עמ' 8 ש' 13-14)

ובהמשך:

"אני מבקש. מתחנן אליך כבנאדם. לא כעו"ד ולא כל הסיפורים האלה. אני באמת רוצה שיהיה שלום. באמת. אתה לא מבין איזה רוח גבית זה ייתן למועצה. איזה רוח גבית יתן לכשרות. איזה בורא עולם יהיה לו נחת מכם. מה עכשיו ההתקששות? כשאני אומר לך שהוא מתחייב בכתב לעו"ד שלך יהיה מכתב, הוא בחיים לא תובע אותך, זה לא עובר לשום גורם, זה בסה"כ כדי שנתחיל את הדרך חדשה. אני אומר לך: קפוצ' על זה. אבל אתה תעשה מה שאתה רוצה"

(ת/14 עמ' 11 ש' 13-21)

33. הנה כי כן, פעולותיהם של הנאשמים נועדו להניע את ברזילי לחזור בו מהודעותיו שמסר במשטרה, משום שהיו "טעות" ולא היו נכונות.

מתמלילי השיחות, שאיש לא חלק על האוטנטיות שלהם, עולה כי הנאשמים נקטו בכל האמצעים שיש בידם כדי לשכנע את ברזילי לחתום על המסמך הנ"ל.

הרב וולפא מצידו סירב לחתום על תעודות הכשרות של ברזילי כל עוד לא יחתום על המסמך, משום שאם יעשה כן המשמעות היא "שאני מכשיר אותך אבל אני נשאר לא כשר" (סוג של פעולת תגמול), ועוד הבטיח כי אם יחתום על המסמך לא יתבע אותו "לא בשמיים ולא בארץ".

עו"ד פאר מצידו הבהיר לברזילי כי חתימתו על המסמך שהוכן מראש הינה עניין שולי בלבד, שאין לה השלכה על מהימנות תוכן הודעתו במשטרה, שאין לה השלכה אישית לגביו משום שהרב וולפא לא יתבע אותו בגין הודעותיו במשטרה, וכי חתימתו "תקרב את המשיח" ותקדם את האינטרסים של המועצה הדתית.

עוד אומר כי מתקבל אף הרושם שעו"ד פאר והרב וולפא היו מתואמים ביניהם בדרישותיהם כלפי ברזילי.

מעבר לכך שעו"ד פאר מודה בשיחתו עם ברזילי כי הנוסח ת/16 עליו הוא מתבקש לחתום הוכן מראש, והוא נוסח מרוכך יחסית לנוסחים קודמים, הרי מתבקשת מאלה השאלה כיצד ידע עו"ד פאר לאמר בשיחתו עם ברזילי שכנגד חתימתו על המסמך, הרב וולפא יתחייב שלא להגיש כנגדו תביעה?

הניסוח לפיו הרב וולפא יתחייב שלא להגיש תביעה כנגד ברזילי "לא בשמיים ולא בארץ" מופיע גם בשיחת הרב וולפא עם ברזילי (ת/15) וגם בשיחת עו"ד פאר עם ברזילי (ת/14) ומגלה פנים ברורות של תיאום מראש והכנה מוקדמת בין הרב וולפא לבין עו"ד פאר.

34. נוכח כל האמור לעיל, דומה שלא יכול להיות חולק על כך ששיחות אלה עולות כדי "הטרדה" כמשמעותה המשפטית.

בפרשת **בלזר** נקבע באופן ברור כי פניות אל העד או אל המתלונן כדי שישבו ויבחן טענותיו והאשמותיו, לחץ עליו שישנה את גירסתו, יצירת לחץ או עוינות של הסביבה נגדו, נסיון להניעו לחזור בו מהודעה שנתן במשטרה - כל אלה עולים לגדר הטרדה.

אין ספק בעיני כי דבריהם של הנאשמים כמפורט בת/14, ת/15, ות/19 מקיימות את היסוד העובדתי הנדרש של

העבירה.

אוסף ואצין כי אף שהדבר לא נדרש ביסודות העבירה, מהתקוממותו של ברזילי כנגד הנוסח שניסו השניים להכתיב לו עולה, כי ברזילי חש בפועל מוטרד מהפניות אליו. הדבר עלה אף מעדותו בפני (עמ' 23 לפרוטוקול 12.11.2017 ש' 22) שם מסר:

"ההרגשה שלי היתה פשוטה וברורה - תשנה את העדות שלך, יהיה לך מזה טוב. זה סוג של לחץ"

ואידך זיל וגמור.

35. הנאשמים טענו בסיכומיהם כי נוכח חלוף הזמן מאז תלונת ברזילי (2009) ועד מועד השיחות (2014) הרי שהשיחות לא היו "בנוגע להודעה" שמסר במשטרת ישראל.

טענה זו אין לקבל.

ראשית, הודעתו האחרונה של ברזילי נמסרה בשנת 2011. אף שאין חולק כי מדובר בפער זמנים לא מבוטל, הרי שאין המדובר בפרק זמן כה רב אשר מאפשר להשקיף על השיחות במשקפי "שיחה בטלה". שיחות הנאשמים עם ברזילי היו מוכוונות מטרה, ונועדו להשיג את התוצאה לה שאפו - הודאת ברזילי כי הודעותיו במשטרה היו בגדר "טעות". אלו אינן שיחות סלון גרידא.

שנית, וכפי שיובהר עוד להלן, במועד השיחות טרם התקבלה החלטת הפרקליטות בנוגע לסגירת התיק.

שלישית - השאלה האם פניה לעד הינה בגדר "הטרדה" אינה מושפעת מפרמטר הזמן. הוראת סעיף 249 לחוק העונשין עוסקת באופן מפורש בנסיון להטריד אדם ביחס ל - "הודעה שמסר...בחקירה על פי דין", ואין היא מתייחסת כלל לפרמטר הזמן, ובהחלט ייתכן כי עבירת הטרדה עד יכול שתתבצע גם לאחר זמן רב מאז הגשת התלונה ואף לאחר סגירת תיק החקירה.

דהיינו, האיסור לנסות לשכנע מתלונן כי יאמר דברים שונים מהודעה שמסר במשטרה כלל אינו קשור לשאלה אם הפרשה בה מסר המתלונן את הודעתו לרשות שהוסמכה לגבותה, הבשילה לכלל הגשת כתב אישום. ככלל, חשוד או מי מטעמו אינם רשאים לדרוש ממתלונן או ללחוץ עליו, לשנות מהודעתו שמסר בפני רשות מוסמכת, גם במקרים בהם החקירה נסתיימה בלא כלום.

במילים אחרות, ככלל, האיסור הפלילי על הטרדת מוס ההודעה עומד בתוקפו גם כאשר החקירה המשטרתית נסתיימה בהחלטה משפטית או משטרתית שלא להגיש כתב אישום ולסגור את תיק החקירה.

תכלית הוראת סעיף 249 לחוק העונשין הינה להגן על אזרחים אשר מציגים בפני הרשות החוקרת ראיות ומידע על מעשים פליליים, המצויים באמתחתם, או מוסרים עדות על דברים שחוו.

אמת הדבר: ייתכן שלעיתים לא יוגשו כתבי אישום בעקבות תלונות ועדויות אלה ממגוון של סיבות וביניהן - מבלי למצות את כולן - חוסר בראיות, התיישנות העבירות, מותו של החשוד במהלך החקירה או היעדר כשרותו המשפטית, חוסר עניין לציבור, ובין מכל סיבה אחרת.

לא ייתכן, ולא יעלה על הדעת, שבקשת מצבים אלה המתלונן יהיה חשוף למעשי הטרדה מצד החשוד או מי מטעמו או מעוניין בדבר, רק עקב העובדה שתיק החקירה נסגר בלא שהוגש כתב אישום. ככלל, הוראת החוק האוסרת על הטרדת המתלונן חלה ומגנה במלוא עוצמתה גם על מתלוננים אשר תלונותיהם לא הביאו להגשת כתב אישום.

אמנם, יתכנו מקרים בהם חלוף הזמן יקהה את האיסור הפלילי. במקרים אלה תישקל השאלה האם פניית החשוד למתלונן הינה "בנוגע" להודעתו. מבלי לקבוע מסמרות בעניין, בקהלם של מקרים אלה עשויים לבוא, למשל, מחקרים היסטוריים ואקדמיים, מכתבי אתרעה בדבר תביעה אזרחית בלשון הרע וכתבי טענות.

בית המשפט העליון עמד על דברים אלה בפרשת **בני סלע** שם נאמרו הדברים הבאים:

"מקשה המערער ושואל: האם העבירה של "הטרדת עד" נעדרת כל מגבלת זמן לאפשרות ביצועה? התשובה העקרונית לשאלה האמורה היא לדעתי בחיוב. ההכרעה האם מגע של עבריו מין עם קורבנו שנים לאחר העדות ייחשב להטרדה, היא תלויה נסיבות. האיסור הפלילי על "הטרדת עד" נועד, בין היתר, להגן על מוסרי העדויות נגד נאשם - ובפרט, על קורבנותיו - מפני הטרדתם לא רק לפני מסירת עדותם, אלא אף לאחריה. הטרדה זו - לפי לשון הסעיף ותכליתו גם יחד - יכולה להתרחש אף לאחר שנסתיים משפטו של הנאשם והוכרע דינו (או שהסתיימו ההליכים בעניינו מכל טעם אחר). אף שאיסור "הטרדת עד" נועד למנוע בראש ובראשונה פגיעה בהליך המשפטי המסוים שבו נמסרת העדות, יש בו גם - בצד תכליות נוספות - כדי להבטיח את טוהר הליכי המשפט ככלל, בכך שמוסרי עדות פוטנציאליים, ובפרט קורבנות עבירה, יידעו כי הם יזכו להגנה מפני הטרדה אף לאחר סיום ההליכים בעניינו של נשוא עדותם (ראו: עניין בחג'אן, בעמ' 82-83; והשוו: סעיף 255 לחוק (עבירה של זילות בית המשפט, שניתן לבצעה אף בתום ההליך)). מכאן שאין הצדקה ליצור מגבלת זמן מלאכותית על המועד לביצוע העבירה של הטרדת עד. אמנם, ככל שעיתוי המגע בין נשוא העדות (או מי מטעמו) ומוסר העדות מרוחק יותר ממועד מסירת העדות, והמגע נראה כמקרי וכן יותר, כך תתחזק הסברה כי אותו מגע אינו נעשה "בנוגע לעדות". אולם אין מניעה עקרונית כי מגע ייחשב להטרדה אם הוא מקיים את יסודות העבירה, וזאת גם אם חלף זמן רב ממסירת העדות."

(הדגשות שלי - ר.א.)

36. מעניין להביא כאן גם את עמדתו של המשפט העברי ביחס לסוגיה זו.

הכלל בגמרא הוא ש"כיוון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד" (סנהדרין מד:). דהיינו, עד שמסר את גירסתו אינו יכול לחזור ולשנות את גירסתו המקורית, ועל בית הדין לאמץ את גירסתו המקורית ולפסול את גירסתו החדשה.

יחד עם זאת קיימת בגמרא מחלוקת בשאלה האם כלל זה חל גם בדיני נפשות, כאשר העדות נמסרה מחוץ לבית הדין, שכן אימרה זו נאמרה טרם "חקירה ודרישה", דהיינו, טרם שנחקר על ידי בית הדין, והנימוק לכך הוא שאדם אינו מדקדק בדבריו שנאמרים מחוץ לבית הדין (שו"ת הר"ן, סימן מ"ז). ואולם אין מחלוקת שהכלל חל במלוא עוצמתו מקום שהעדות נמסרה לאחר "חקירה ודרישה".

אף הרמב"ם, ביצירתו "משנה תורה", ספר שופטים, הלכות עדות, פרק שלישי, הלכה ד' קבע כי:

"כל עד שנחקרה עדותו בבית דין, בין בדיני ממונות בין בדיני נפשות, אין יכול לחזור בו. כיצד? אמר: 'מוטעה הייתי, שוגג הייתי, ונזכרתי שאין הדבר כן, לפחדו עשיתי' - אין שומעין לו, אפילו נתן טעם לדבריו. וכן אינו יכול להוסיף בעדותו תנאי. כללו של דבר: כל דברים שיאמר העד לאחר שנחקרה עדותו, שיבוא מכללן ביטול העדות או הוספת תנאי בה - אין שומעין לו"

(סימני פיסוק הוספו לנוחות הקורא - ר.א.)

במילים אחרות, אליבא דכל הדעות, לא ניתן לקבל גרסת עד שנחקר על עדותו, החוזר בו מעדותו בתואנה כי טעה או שגה, או אומים, ואפילו נימק את חזרתו בו. כמו כן, אין העד רשאי להוסיף על עדותו דבר.

אמנם הדברים מתייחסים לעדות שניתנה בבית דין ונחקרה, ואולם יש לזכור כי בעת ההיא, ובהיעדר רשויות חקירה ואכיפה, סמכות החקירה והדרישה היתה רק בידי בית הדין שהיה אינקוויזטורי (ר' בעניין זה "משנה תורה", ספר שופטים, הלכות עדות, פרק ראשון הלכות ד' - ו', שם מנחה הרמב"ם את השופטים בין היתר: "מצוות עשה לדרוש את העדים ולחקרן ולהרבות בשאלות...וכל המרבה בבדיקות הרי זה משובח"), ואילו בימינו אנו, סמכות החקירה הינה בידי רשויות החוק, ולא בידי בית המשפט.

נראה לי כי אילו היתה באה בפני חכמי ישראל היום השאלה האם הכלל "כיוון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד" חל גם על הודעות שנמסרו בחקירה משטרתית הנערכת כחוק- תשובתם היתה בחיוב. זאת משום שאין להניח שמי שמעיד במשטרה תחת אזהרה אינו מדקדק בדבריו (והרי זהו הנימוק מדוע אין תחולה לכלל מחוץ לבית הדין), ויש לראות הודעה שנמסרה במשטרה כעדות שניתנה "לאחר חקירה ודרישה".

37. הנה כי כן, אני סבור כי המאשימה הוכיחה למעלה מספק סביר כי מתקיים בנאשמים היסוד העובדתי של העבירה, דהיינו כי שיחותיהם ת/14, ת/15 ות/19 עם ברזילי נועדו מתוך מטרה להניע אותו לחתום על הנוסח ת/16, וכן האמור בהם מגבש את היסוד העובדתי הנדרש לעבירת הטרדת עד.

מעבר לכך שלא חלף זמן רב מדי מאז מועד התלונה ועד למועד שיחותיהם של הנאשמים עם ברזילי, הרי שאין המדובר במגע מקרי או חד פעמי. כפי שהובהר לעיל שיחות הנאשמים עם ברזילי היו מתואמות, מוכוונות מטרה, מדוייקות בדרישותיהן, תוך הסבר ברור של "העיסקה" המוצעת: ברזילי יודה "בטעות" שעשה כאשר התלונן על הרב וולפא במשטרה, יאשר כי כל התלונות נמצאו לא נכונות, ובתמורה יוכשרו תעודותיו, וכן יובטח לו כי לא ייתבע. אין כאן כל מקריות, אלא פניות יזומות ומתוזמרות אשר עניינן הינו בנוגע להודעות שמסר ברזילי בתיק השוחד, ואשר מגבשות את היסוד העובדתי הנדרש.

היסוד הנפשי

38. השאלה הבאה בה יש להכריע הינה התקיימותו של היסוד הנפשי בנאשמים. הסניגור המלומד פירק את השאלה הטעונה הכרעה לשתי טענות משנה נפרדות, כדלקמן:

א. **כוונה להטריד:** בשיחותיהם האמורות עם ברזילי לא היתה בליבם של הנאשמים כוונה להטות אותו מהודעותיו שמסר ביחס לתיק השוחד, אלא רק להגיע להסכם סולחה.

ב. **היעדר מודעות לאי סגירת תיק השוחד:** במועד האירועים (ספטמבר 2014) הנאשמים סברו, בין בצדק ובין בטעות, כי הפרקליטות סגרה את תיק השוחד, ולכן, מבחינתם, לא היתה מניעה כי יפנו לברזילי ביחס להודעתו.

כוונתם של הנאשמים - סולחה?

39. בפתח הדברים נזכיר כי על המאשימה להוכיח את מודעותם של הנאשמים לטיב הפיסי של מעשיהם, הינו שהיו מודעים לכך ששיחותיהם עם ברזילי נועדו להטות את ברזילי מהודעתו במשטרה.

סבורני, כי מהאמור בדברי הנאשמים המצוטטים לעיל, עולה באופן ברור כי דבריהם בשיחותיהם עם ברזילי לא

נאמרו בהיסח הדעת או דרך מקרה, אלא מהווים פירות תזמור מכוונים היטב אשר הוכנו מראש, שנועדו לגרום לברזילי לחזור בו מהודעותיו, ולחתום על מסמך בו הוא מודה כי הודעותיו במשטרה בתיק השוחד היו בלתי נכונות, כאשר "בתמורה" יחתום הרב וולפא על תעודות ברזילי, ויזכה לחסינות מפני תביעה "בשמיים ובארץ".

בעיני, ברור לחלוטין מתמלילי השיחות כי הנאשמים היו מודעים לטיב הפיסי של מעשיהם, כפי שדורש החוק.

40. ראייה מכרעת לכך שהנאשמים היו מודעים לא רק ליסוד הפיסי שבדרישותיהם מברזילי לחתום על המסמך אלא גם לפסול הנורמטיבי שבדק בדרישה זו, הינה העובדה כי הם הבטיחו לברזילי שהמסמך לא יתפרסם ולא יובא לידיעת צד שלישי (ת/19 עמ' 3 ש' 5-2, ת/14 עמ' 11 ש' 19 "זה לא עובר לשום גורם"), יישאר לאחר חתימתו בכספת (עדות הנאשם, עמ' 49 ש' 12-13, ובהמשך בעמ' 61 ש' 14-25, לפרוטוקול 30.1.2018), ולא יהווה ראייה בהליך משפטי עתידי כלשהו "לא בשמיים ולא בבית משפט" (ת/15 עמ' 3 ש' 7-10, ור' גם ת/14 עמ' 5 ש' 3-6).

יצוין כי גם ע.ת.4/מר דוד שילה, יו"ר המועצה הדתית, אישר בעדותו את דברי הרב וולפא (עמ' 47 לפרוטוקול 12.11.2017 ש' 13-20) כי דובר עימו על כך שאם יחתם מסמך, הוא יישאר בכספת ולא יובא לידיעת המשטרה.

הנה כי כן, נשאלת השאלה - מדוע ראו הנאשמים צורך להסתיר את המסמך בכספת? מדוע לא להציג אותו בפני אחרים? הרי, אם כוונתם היתה לסולחה כללית, אשר בו נמחלים כל "עוונותיו" של ברזילי כלפי הרב וולפא, והצדדים יוצאים לדרך חדשה, דווקא יש צורך בהצגת המסמך קבל עם ועדה!

41. ודוק: התמיהה מתגברת נוכח העובדה שטענת הרב וולפא בכל השנים היתה "שאם הוא (ברזילי) לא מכשיר אותי - אני לא מכשיר אותו". כלומר:

"(אם) אני אקבל אותו כמפקח, אז אני מעיד עליו שהוא מאה אחוז שהוא בסדר על אף כל מה שהיה ואני נשאר עם עננה שחורה שקיבלתי שוחד, כל מיני דברים כאלו ואין על זה שום תגובה"

(עמ' 49 לפרוטוקול 30.1.2018 ש' 7-9)

ובהמשך:

"אם הוא יודה על הדוחות הכוזבים והתלונה הכוזבת במשטרה אז יהיה אפשר לדון בחזרתו בתשובה. מה רע יש בזה? אין בזה שום פסול"

(עמ' 59 לפרוטוקול 30.1.2018 ש' 30-31)

ובהמשך:

"ש. זה (המסמך בכתב - ר.א.) נועד לנקות את שמך במידה מסויימת?

ת. במידה מסויימת כן. אם לא מנקים את שמי לא יכולים להיות יחסים אמינים ביני לבינו. הוא כשר אני מכשיר אותו אבל הוא לא מכשיר אותי. אם אני לוקח שוחד איך אני יכול להיות הרב שלו? זה לא רק עניין זה לנקות את שמי. לא יכולים (ל)היות יחסים כאלה ועבודה בכשרות"

(עמ' 61 לפרוטוקול 30.1.2018 ש' 1-4)

דהיינו, לשיטת הרב וולפא, רק "הכשרה הדדית" תקפה. רק חזרתו של ברזילי בו מהודעותיו כלפי הרב וולפא כי לקח שוחד, יכולה לגרום ל"הכשרתו" של ברזילי ולחתימת הרב וולפא על תעודות ברזילי.

בהתאם לשיטת הרב וולפא, אם הוא יחתום על תעודות ברזילי ללא חזרתו של ברזילי מהאשמותיו כלפיו, הרי שהרב וולפא יישאר כשענגת השוחד תלויה ועומדת מעליו, בעוד שברזילי יישאר "נקי".

אם כך הם פני הדברים, מצופה היה מהרב וולפא דווקא לדרוש את פירסומו של המסמך כדי שכולי עלמא יראו וידעו כי ברזילי חזר בו מהאשמותיו כלפיו, ולכן הוא מוכן כעת לחתום על תעודות ברזילי. דהיינו, שכלל אנשי המועצה הדתית ידעו על "ההכשרה ההדדית".

כלומר, רק פירסום המסמך ברבים יביא את תוצאת "ההכשרה ההדדית" שהרב וולפא חתר אליה. הסתרת המסמך מעיני הרבים לא תביא את התוצאה הרצויה לרב וולפא.

מדוע אם כן, חפץ הרב וולפא בהסתרת המסמך בכספת?

בעיני, התשובה היא ברורה - הרב וולפא היה מודע למעשיו לרבות לכך שיש בדרישתו מברזילי עבירה על החוק. אוסיף כי הרב וולפא נתפס בהיעדר דיוק, בלשון המעטה, בנקודה זו, שכן בהודעתו במשטרה ת/5 מסר כי לא התכוון לשמור את המכתב עליו יחתום ברזילי בכספת, וכלל אינו יודע אם יש כספת בבניין המועצה הדתית (ת/5 ש' 123-128).

מאחר וגירסתו של הרב וולפא בבית המשפט בנקודה זו שונה באופן מוחלט מההודעה שמסר במשטרה, ומאחר ואיני מעלה על דעתי שמי שמשמש רב העיר 48 שנים אינו יודע כי יש כספת במועצה הדתית (והוכח במשפט בפועל כי הוא ידע שקיימת כספת), הרי המסקנה היא שבזמן גביית הודעתו הרב וולפא הבין היטב את משמעות הסתרת המסמך, ולכן מסר גירסה שאינה אמת.

דברים אלה מחזקים את המסקנה שהרב וולפא היה מודע למעשיו ולכך שקיים פסול חוקי בדרישתו מברזילי לחתום על מסמך בו הוא חוזר בו מהודעותיו במשטרה.

42. יצוין כי לא היה זה המקרה הראשון שבו דרש הרב וולפא כי ברזילי יחתום על מסמך באופן דומה. רצאבי תיאר אירוע בחודש מרץ 2012, בו הרב וולפא קרא לו למשרדו:

"והתחיל להגיד לי שאם אני רוצה שיהיה כאילו שולם שנתי יכתוב מכתב או משהו שכל מה שהוא אמר במשטרה זה כזב והדוחות פיקוח שלו הם כזב, ואני הסתכלתי על הרב...זה כמו שמישהו בא למשטרה להתלונן ובעצם אתה אומר שכל מה שהוא אמר שם זה שטויות במיץ עגבניות"

(עמ' 40 לפרוטוקול 12.11.2017, ש' 12-16)

מדברים אלה עולה כי אפילו רצאבי, אשר לא מצאתי סיבה להטיל ספק בדבריו, הבין היטב כי יש במכתב כזה, אשר למעשה מאיין את ההודעה שמסר ברזילי במשטרה, פסול רב מאוד. ואם רצאבי הבין זאת - לא עולה על הדעת לסבור כי הרב וולפא לא הבין זאת.

דברים אלה אומר אנוכי בין היתר משום שהתרשמתי מעדותו של הרב וולפא בפני, שעל אף גילו המופלג, כוחו עדיין במותניו, ומוחו חד כתער. הרב וולפא העיד בבית המשפט בצורה יוצאת דופן בכלל, ובפרט לאדם בגילו, תוך שהוא מתעמת לא אחת עם ב"כ המאשימה (עמ' 58 לפרוטוקול 30.1.2018, ש' 2), ועומד בעניינים שונים על קוצו של יו"ד.

כך למשל, הרב וולפא הבין היטב את ההבדל בין האישום הפלילי שיוחס לו בתחילה לבין ההליך המשמעותי שהוצע לו בהסדר נ/17 (עמ' 56 לפרוטוקול 30.1.2018 ש' 27-28) והעמיד את ב"כ המאשימה על טעותו הלכאורית בשאלות שהפנה אליו בעניין זה.

הרב וולפא גם העיר הערות יוצאות דופן בחדותן ובחריפותן בכל הנוגע להסדר נ/17 שהוצע לו על ידי הפרקליטות (ר' ת/20 והתייחסות הרב וולפא שצורפה אליו).

זו היתה גם דרך הילוכו של הרב וולפא גם בהתייחסותו לגורמי החקירה (ר' ת/1 ש' 2, ת/1 ש' 12-13, ובמיוחד ת/3 ש' 4, שם מבקש הרב וולפא לשמוע את כל שאלות החקירה, ללכת לביתו ולהשיב עליהן בכתב, וכן ר' בהמשך ת/3 ש' 15 וכן ש' 21-29 ואילך, שם הרב וולפא רושם את שאלות החוקרת על דף נייר ורק לאחר מכן משיב).

זאת ועוד, מהודעות הרב וולפא שהוגשו כראיה לבית המשפט (ת/1 - ת/5, נ/21) עולה כי הרב וולפא קרא אותן מילה במילה ועבר עליהן תוך שהוא מתקן בכתב יד את כל מה שלדעתו טעון תיקון.

התרשמותי מהרב וולפא אינה של אדם כנוע או של אדם מבוגר עייף בשנים, אלא של אדם תקיף, בעל שכל ישר ומוח חד כתער, אשר יודע לעמוד על דעתו ועל שלו ולהביע עמדה ברורה ומדויקת, אשר גילו המופלג אינו עומד לו לעוכריו (ר' למשל ת/5 ש' 4, ת/7).

דברים אלה מחזקים את המסקנה כי הרב וולפא, חכם ישראל ואיש ספר ודעת, היה מודע היטב לדרישותיו מברזילי, ומעבר לכך אף להשלכותיהן, למשמעויותיהן, ולפליליות הטמונה בהן.

43. בנוסף, אני מוצא לנכון להפנות במיוחד להודעתו של הרב וולפא ת/5 ש' 87 ואילך, שם הרב וולפא חוזר על המנטרה הידועה שלו כלפי ברזילי:

"...אז כל זמן שהוא לא חוזר בתשובה אני לא יכול להכיר בו כמפקח"

בשלב זה החוקרת, גב' פרץ, עימתה את הרב וולפא:

ש. למה כוונתך חוזר בתשובה הרי נתי אדם דתי ומאמין?

ת. הוא צריך בכשרות, להתנהג ע"פי הסדר הטוב ולהיות כפוף להוראות הרב.

ש. למה כוונתך "ע"פי הסדר הטוב"?

ת. אחד שהולך להעליל עלילות נגד הרב לא יכול להיות מפקח ולא מי שמגיש דו"חות כוזבים"

התיבה "ולא מי שמגיש דו"חות כוזבים", שהרב וולפא הוסיף בכתב ידו לאחר שהחקירה נסתיימה, מלמדת עד כמה הרב וולפא הבין, כבר בשעת החקירה, את משמעותה הפרובלמטית של הקשירה בין דרישת ההתנצלות מברזילי ביחס להודעתו בתיק השוחד ("מי שהולך להעליל עלילות"), לבין סירובו לחתום על תעודות ברזילי.

הרושם המתקבל הוא, כי באמצעות תוספת זו ביקש הרב וולפא "להלבין" את סירובו לחתום על תעודות ברזילי, על ידי כך שתלה את הסירוב גם בדו"חות כוזבים שברזילי הגיש.

עצם הוספת תוספת זו בכתב יד, מלמדת הן על דייקנותו של הרב וולפא, והן על הבנתו את משמעויותיהן הנורמטיביות של דרישותיו מברזילי.

44. כאן המקום להתייחס לאחת מטענותיו הבסיסיות של הרב וולפא לפיה סירב לחתום על תעודות ברזילי עקב דו"חות כוזבים שהלה, כביכול, מסר לו. אין בידי לקבוע כי שוכנעתי שיש ממש בטענה זו. העובדה הברורה היא שהרב וולפא היה מוכן לחתום על תעודות ברזילי אילו זה רק היה מסכים לחתום על הנוסח ת/16.

עסקינן בסוגיות כשרות, אשר הינן אחת מהסוגיות המצויות בליבת האמונה היהודית.

כיצד ייתכן שפגם כה חמור ומהותי שנפל בברזילי, בדמות היעדר אמון, שנמשך כבר שנים - בדו"חות שהגיש ברזילי ביחס לבתי עסק שתחת פיקוחו, יתאדה כלא היה, ברגע בו יחתום על מסמך בו הוא מודה כי הודעותיו במשטרה הסתברו להיות בלתי נכונות, כפי שהרב וולפא דרש?!

ויתור כה מהיר וקל על העיקרון האמוני תמורת מסמך הודיה בנושא שאינו קשור לליבת סוגיות הכשרות, נחזה בעיני כמעושה. הוא מלמד בעיני על דרך הילוכו של הרב וולפא אשר לא היסס לנצל את מעמדו וסמכויותיו כרב עיר לצורך השגת מטרה פסולה - חתימת ברזילי על המסמך שהכין נחשוני.

45. בכל הנוגע למודעותו של עו"ד פאר, הרי שאף כאן הדברים חד משמעיים. עו"ד פאר הינו משפטן בהשכלתו, ועו"ד פעיל, אשר ייצג בהצלחה רבה - על פי עדותו שלו - את הרב וולפא בשימוע בפני פרקליטת מחוז מרכז דאז, עו"ד רחל שיבר. לדבריו, לאחר שימוע זה עו"ד שיבר החמיאה לו ומסרה לו כי הוא "ניקה את הרב מהכל" (עמ' 17 לפרוטוקול 30.1.2018 ש' 9-20).

לפיכך, חזקה על עו"ד פאר כי הוא יודע היטב שחל איסור מוחלט על עו"ד לבוא במגע עם מי שמסר הודעה במשטרה כנגד מרשו, ובוודאי שחל עליו איסור לנסות ולשכנע אותו לחתום על מסמך הסותר את הודעתו באופן מוחלט.

לאיסור זה יש ביטוי מפורש גם בכלל 37 (ב) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו - 1986 לפיו:

"לא יבוא עורך דין בדברים עם אדם העומד, לפי ידיעתו, להעיד במשפט מטעם הצד שכנגד, בענין הקשור לעדותו, אלא בהסכמת הצד שכנגד, ואם הוא מיוצג - בהסכמת בא כוחו"

איסור זה הינו יסודי בשיטתנו המשפטית, וידוע לכל מי שאך בא בשערי המקצוע, ובוודאי לעו"ד מנוסה כמו עו"ד פאר, אשר ייצג בהצלחה רבה את הרב וולפא ולפי דבריו שלו - גרם להיעלמות האישומים בשוחד. קל וחומר, כאשר הדברים שהוחלפו היו בשיחה ארוכה בה ניסה לשכנע את ברזילי להודות כי ההודעות שמסר במשטרה בעניין תיק השוחד כנגד הרב וולפא היו בגדר "טעות". בהמשך אותה שיחה, כאשר ברזילי ענה לעו"ד פאר את מה שכל ינוקא מבין, כי הודאה בטעות פירושה כי מסר במשטרה עדות שקר, ניסה עו"ד פאר לרכך אותו בעת שאמר לו "אין כאן שקר...טעיתי. קורה שכן אדם טועה". אלו הם דברים המלמדים למעלה מכל ספק סביר את מודעותו של עו"ד פאר לא רק לפן הפיסי של ההטרדה, אלא גם לכוונתו הפלילית לגרום לברזילי לחזור מעדותו.

46. הנה כי כן, יש לדחות את טענות הנאשמים כי כל כוונתם היתה לעשות סולחה במועצה הדתית. מחומר הראיות ומהעדויות בפני עולה כי הנאשמים היו מודעים ליסוד הפיסי של ההטרדה הגלום בשיחותיהם עם ברזילי.

הוכח מעבר לספק סביר כי כוונתם של הנאשמים בשיחות אלה היתה לשכנע את ברזילי לחזור בו מהודעותיו במשטרה, ו"הפרס" שהוצע לו בגין כך היה הסכמתו של הרב וולפא לחזור ולחתום על תעודות ברזילי, כשבציוד של פרס זה בטוחה בדמות חסינות מתביעה של הרב וולפא כלפיו בגין "הודעת השווא", הן בבית דין של מטה והן

בבית דין של מעלה.

ממצאים אלה מקיימים את דרישת היסוד הנפשי באשר הם מגלים פנים של מודעות ברורה של הנאשמים לטיב הפיסי של שיחותיהם עם ברזילי.

מודעות הנאשמים לסגירת תיק השוחד

47. כאמור, הסניגור המלומד טען שבחודש ספטמבר 2014 סברו הנאשמים כי תיק השוחד נסגר על ידי הפרקליטות. טענה זו אינה יכולה לעמוד.

כאמור לעיל, בפרשת **בני סלע** קבע בית המשפט העליון כי עבירת הטרדת העד יכולה להתקיים גם זמן רב לאחר העדות וגם לאחר שתיק החקירה נסגר בלא שהוגש כתב אישום. דברים אלה משמיטים את הקרקע ביחס לטענות ההגנה של הנאשמים המבוססות על כך שסברו כי הפרקליטות סגרה את תיק השוחד. שכן, מה לי אם במועד האירועים הנידונים תיק השוחד נסגר, מה לי אם לא נסגר? כך או אחרת, הנאשמים לא היו רשאים להטריד את ברזילי בכל עניין הנוגע להודעתו, ובפרט לא היו רשאים לדרוש ממנו לחזור מהדברים שמסר בהודעתו ביחס לתיק השוחד, ויתנצל עליהם.

הדברים מקבלים משנה תוקף נוכח העובדה שאין חולק שבחודש פברואר 2012 הוחלפה בין הצדדים תכתובת ביחס להסדר טיעון מוצע אשר הנאשמים דחו אותו (נ/17, ת/20), ואילו ההטרדות דכאן התקיימו בחודש ספטמבר 2014, דהיינו רק שנתיים ומחצה לאחר מכן.

בנסיבות אלה, ובשים לב לעוצמתן, תוכנן ותכיפותן של פניות הנאשמים לברזילי, והיעדר המקריות שבהן, לא ניתן לאמר כי חלף זמן כה רב ממועד מסירת הודעות ברזילי בשנת 2011 לבין חודש ספטמבר 2014, המצדיק לקבוע כי פניות אלה לא היו "בנוגע" להודעות ברזילי בתיק השוחד.

48. זאת ועוד: אחד האישומים בהסדר הטיעון שהוצע (נ/17) היה האישום המייחס לרב וולפא שימוש בברזילי לצורך ביצוע עבודות פרטיות עבורו, וכן קבלת תרומות אסורות. מקום שהנאשמים דחו את הסדר הטיעון, הרי שהיתה אפשרות ממשית שהפרקליטות תגיש קובלנה זו לבית הדין המשמעתי גם ללא הסדר, ותנהל הוכחות בעניין.

דא עקא, ברזילי היה צפוי להיות עד מרכזי גם בשתי פרשות אלה!

בעניין זה ראה עדותו של עו"ד פאר, בעמ' 23 לפרוטוקול 30.1.2018 ש' 21-22:

"לשאלת בית המשפט, עניין התרומות למצאנו מים בהחלט קשור למתלונן כיוון שהוא התלונן גם על העניין הזה."

בנסיבות אלה, ברי כי צפוי היה שברזילי יעיד בבית הדין המשמעתי, ושעדויות תהיה מרכזית. על כן גם בפן זה חל על הנאשמים האיסור לנהל עימו את השיחות מושא כתב האישום, שהרי ההליך המשמעתי הנ"ל עולה כדי "הליך שיפוטי" כהגדרתו בסעיף 34 כד לחוק העונשין.

רוצה לאמר: גם בגירסתם המצמצמת של הנאשמים לפיה סברו כי תיק השוחד נסגר, אין כדי להועיל, שכן בעת הרלוונטית עניין הקובלנה המשמעתי בוודאי לא נסתיים, ואף בעניין זה ברזילי היה עד מרכזי וצפוי היה להעיד, וכנגזרת - אסור היה להם לנהל עימו את השיחות הנידונות.

49. על אף שניתן היה לסכם פרק זה כבר כאן, אבחן כעת את טענותיהם של הנאשמים לגופן, ואראה כי גם לגופו של עניין אין לטענות הנאשמים בראש זה על מה לסמוך, וכי במועד האירועים הנטענים

הנאשמים ידעו היטב כי תיק השוחד טרם נסגר.

מודעותו של הרב וולפא לאי סגירת תיק השוחד

50. כבר עתה אומר שהשתכנעתי מעבר לכל ספק סביר כי במועדי השיחות הנידונות, הרב וולפא היה מודע היטב לכך שתיק השוחד טרם נסגר.

נקודת המוצא בעניין זה היא שהרב וולפא קיבל הודעה רשמית על סגירת התיק רק ביום 24.6.2016. מכאן שאין חולק כי במועד שיחותיו הנידונות עם ברזילי טרם היתה בידיו הודעה רשמית על סגירת תיק השוחד.

אכן, אין ספק כי ביום 5.2.2012, לאחר השימוע שהתקיים לרב וולפא בפני פרקליטת המחוז, המאשימה הציעה לרב וולפא ועו"ד פאר הסדר, על פיו הפרשה כולה תסתיים בהגשת קובלנה משמעתית לבית הדין המשמעותי בפרשה אחרת ושונה מפרשת השוחד אשר הרב וולפא יודה בה, יינזף ויפּרוּש מתפקידו (נ/17).

כאמור, כתב קובלנה זה אמור היה להתייחס רק למעשים בלתי תקינים שנטען שהרב וולפא עשה ואשר אינם הולמים את מעמדו ותפקידו כרב עיר, אך אין בהם זכר לקבלת שוחד.

דא עקא, הרב וולפא עצמו דחה הצעה זו בהודעה תקיפה וחד משמעית שנמסרה לפרקליטות באמצעות עו"ד פאר (ת/20), אשר בה הוא מאשים את הפרקליטות בכך שעצם ההצעה כי יפּרוּש, בהתאם להסדר, מהווה סחיטה באיומים.

הנה כי כן, משדחה הרב וולפא את ההסדר שהוצע לו, אין הוא יכול להישמע בטענה שסבר כי תיק השוחד נסגר, שכן מאליו מובן שאם אין הסדר - תיק החקירה עודנו פתוח, משום שעמדת הפרקליטות ביחס לתיק השוחד - טרם נתגבשה.

כפי שאמרתי לעיל, התרשמתי מהרב וולפא שהוא איש המילה הכתובה, אשר מדייק מאוד בדבריו ובכתביו. בנסיבות אלה אין לקבל את עמדתו כאילו סבר בטעות שתיק השוחד נסגר, עת לא נשלחה לו הודעה רשמית על כך.

לכך יש להוסיף את עדותו של ע.ת.1, מר שלו אשר מסר בבית המשפט כי:

"בדרך כלל הרב וולפא תמיד אמר שהוא רוצה לסגור את התיק. שהנושא הזה יסגר. אבל

הפרקליטות מושכת ומושכת והוא לא מצליח לסגור"

(עמ' 45 לפרוטוקול 12.11.2017 ש' 29-30)

דברים אלה שנאמרו מפי עד שאין לו עניין בתוצאת המשפט, ולא נסתרו. יש להם משקל רב מאוד משום שהם מלמדים על מודעותו בפועל של הרב וולפא לכך שתיק השוחד לא נסגר.

51. על כך יש להוסיף את ההתנהלות בחקירתו של הרב וולפא אשר התקיימה ביום 30.5.2012, שנתיים לפני מעשי ההטרדה הנידונים כאן (ת/3), שם תיאר הרב וולפא בפני החוקרת רס"ב פרץ כי היה שימוע בפרקליטות וכי:

"סוכם שאין מקום לאישום פלילי עקב ההוכחות בתיק עצמו שהתלונות כוזבות וסוכם שרק בנוגע לקבלת תרומות לעמותה שאני עומד בראשה יוגש לבית דין משמעותי של הרבנות הראשית" (ש' 58-76).

בשלב זה מתנהל בין החוקרת לבין הרב וולפא הדו שיח הבא (ש' 77-83):

"ש. אני אומרת לך שטרם התקבלה החלטת הפרקליטות בענייך ותיק החקירה לא נסגר כפי שאתה מתאר לי כרגע. מהי תגובתך?"

ת. אני אמרתי לך מה שפאר אמר לי

ש. האם זה נכון שפירסמת בישיבת המועצה כי תיק החקירה בענייך נסגר?

ת. לא בדיוק. יש מכתב של פאר.

ש. מה תוכן המכתב של עו"ד פאר?

ת. כפי שאמרתי לך קודם"

בהמשך, בשורה 190, שוב מטיחה החוקרת ברב וולפא כי **"טרם התקבלה החלטה סופית בפרקליטות"** ובשורה 200 היא אומרת לו:

"אני מבקשת ממך בכל לשון של בקשה לא ליצור קשר עם המעורבים בתיק זה ולא לדבר על תוכן החקירה"

52. הנה כי כן, מדברים אלה עולה מפורשות כי עוד עובר לחקירה זו שהתקיימה לאחר השימוע, ובוודאי שלאחריה, הרב וולפא ידע היטב שתיק השוחד לא נסגר. מאחר וכפי שנאמר לעיל, מאז מועד החקירה הנ"ל בשנת 2012, ועד לחודש ספטמבר 2014, מועד שיחותיו הנידונות עם ברזילי, לא התרחשה שום התפתחות ביחס לחקירה והיא נכנסה לסטגנציה, כך שהרב וולפא לא יכול היה להניח או לסבור כי תיק החקירה נסגר, ואם עשה כן - חטא בעצימת עיניים חזקה מאוד ביחס לעובדה זו, השקולה לידיעה בפועל.

מעבר לכך, עובדה היא כי החוקרת ביקשה באופן מפורש מהרב וולפא שלא ליצור קשר עם ברזילי בענייני הפרשה, אזהרה שהרב וולפא בחר שלא לשעות לה.

יצוין, כי הרב וולפא עומת עם עניין זה בחקירתו הנגדית, בעמ' 57 לפרוטוקול 30.1.2018 ש' 23 ואילך והודה כי התייחס לדברי החוקרת כאילו הם אינם נחשבים, דהיינו בחר שלא להאמין להם, אך לא בדק אותם.

כמו כן ר' עדותו של הרב וולפא בעמ' 50 לפרוטוקול 30.1.2018 ש' 20-22:

"היא אומרת (החוקרת - ר.א.) שכל זמן שלא נסגר רשמית זה לא סגור....אז אולי הם סגרו אז, אחרי השימוע, סגרו את התיק. למה לא? לא הודיעו לי"

דהיינו, הרב וולפא מודה כי הבין מהחוקרת שכל עוד אין הודעה רשמית על סגירת תיק השוחד - התיק אינו סגור. בעניין זה עלי להפנות למשפט נוסף אשר אמר הרב וולפא במהלך מסירת עדותו בבית המשפט, ואשר לטעמי מלמד על תפיסת עולמו של הרב וולפא בכללותה.

במסגרת חקירתו הראשית התבקש הרב וולפא להתייחס לדברי החוקרת אליו בת/3 לפיהם תיק השוחד אינו סגור. על כך השיב הרב וולפא (עמ' 51 לפרוטוקול 30.1.2018 ש' 21-18):

"לא סמכתי עליה בכלל מה שהיא אומרת.....גם עד שקר אסור להטריד?"

(הדגשה שלי - ר.א.)

תשובה זו שנפלטה מפיו של הרב וולפא במהלך החקירה בבית המשפט מגלה במלוא עוצמתה את אומד דעתו

ואת תפיסת עולמו. הרב וולפא סבור כי ברזילי הינו עד שקר, ועל פי תפיסתו - עד שקר מותר להטריד.

סבורני כי משפט זה מסכם באופן ברור את מניעיו של הרב וולפא, אשר שנתיים לאחר מכן פנה לברזילי בעצמו ובאמצעות שליח (עו"ד פאר) בדרישה כי יחתום על ת/16. על פי תפיסת עולמו של הרב וולפא אין בכך שום מעשה עבירה, משום שברזילי הוא עד שקר ועל כן ניתן להטרידו ולבוא אליו בדברים ודרישות.

ושוב - ואידך זיל וגמור.

53. לכל האמור לעיל יש להוסיף את מכתבו של עו"ד פאר לרב וולפא, מיום 27.12.2011 אשר מהווה חלק מת/12.

ראשית אדגיש כי אין כל ראיה כי מסמך זה הומצא לרב וולפא. הדברים נאמרים משום שהרב וולפא מסתמך על מסמך זה כהגנת "טעות במצב דברים" או "הסתמכות על עצה משפטית", ועל כן נטל הראיה להוכיח ההגנה מוטל עליו. לכן, היה עליו להוכיח שהמסמך הגיע אליו ואולם, אין כל אינדיקציה לכך שכן הוא אינו כולל אישור שיגור (על אף שנכתב עליו כי נשגר לרב וולפא באמצעות פקסימיליה) או חותמת "נתקבל". לטענה זו נתייחס בהמשך, ואולם לעת זו נבחן מסמך זה במשקפי המודעות לסגירת תיק השוחד.

תוכנו של מכתב זה מלמד באופן ברור כי נכון לאותו מועד לא היה בידי עו"ד פאר לעדכן את הרב וולפא שתיק השוחד נסגר.

במכתב זה כותב עו"ד פאר לרב וולפא, בין היתר, כדלקמן:

4. "חוות דעת זו מקבלת משנה תוקף שכן כל חומר הראיות הובא לעיוני לקראת שימוע שהתקיים בחודש אוקטובר 2011 בנוכחות פרקליטת המחוז, עו"ד רחל שיבר ופרקליטות נוספות ואכן מעיון מעמיק בחומר ומטענות החתו"מ בחתך כל הסוגיות מסתבר שאין בו אשמה ונותרה רק הודאת הרב בעניין תרומות ל"מצאנו מים" באירוע העבר הרחוק.

5. לאור חוסר האשמה בתיק, פרקליטת המחוז עו"ד רחל שיבר, הציעה שעניין התרומות יעבור לפסים משמעתיים ולא פליליים ברבנות הראשית לישראל וזאת בהסכמת החתו"מ.

6. **עניין סגירת התיק מחוסר אשמה בתיק והעברת סוגיית תרומות לאירוע להליך משמעתי ברבנות הראשית, ניסוחו טרם הסתיים ומטופל והפרקליטות עושה לסיום לאלתר"**

(הדגשה שלי - ר.א.)

מכאן, שאף לשיטתו של עו"ד פאר, במועד כתיבת מכתב זה תיק השוחד טרם נסגר, ומאחר שהרב וולפא לא קיבל מעורך דינו הנאמן עליו, אותו מינה לתקיד בכיר במועצה הדתית, שום עדכון ביחס לסטטוס תיק השוחד, סבורני כי נשמטת הקרקע מתחת לטענותיו כי לא היה מודע לאי סגירת תיק השוחד על ידי הפרקליטות.

מודעותו של עו"ד פאר לאי סגירת תיק השוחד

54. סבורני כי לא יכול להיות חולק על מודעותו של עו"ד פאר בנוגע לאי סגירת תיק השוחד. עו"ד פאר הינו עו"ד וחזקה עליו כי הוא יודע שתיק חקירה נסגר רק מקום שהפרקליטות או התביעה המשטרית שולחות הודעה על סגירת התיק והכוללת את טעמי הסגירה (סעיף 62(ב) לחוק סדר הדין הפלילי).

עו"ד פאר גם ידע היטב כי הרב וולפא דחה את ההסדר שהציעה הפרקליטות ביחס לתיק השוחד, ועל כן, נכון למועד שיחתו עם ברזילי, הפרקליטות טרם הכריעה בעניינו של תיק השוחד.

בהיעדר הודעה כאמור, עו"ד פאר, עו"ד אשר ייצג את הרב וולפא בכל ההליכים בפני הפרקליטות, מוחזק כמי שידוע היטב שחל עליו איסור מוחלט לבוא בדברים עם ברזילי, לא רק מכח הוראות חוק סדר הדין הפלילי כאמור לעיל, אלא גם מכח הוראת כלל 37(ב) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) התשמ"ו - 1986, והכל כאמור לעיל.

עו"ד פאר טען בחקירתו במשטרה (ת/6 ש' 29, ולאחר מכן בשורות 71 ו- 132) כי סבר שתיק השוחד סגור מאחר ובמשך שנתיים לא קיבל שום הודעה מהפרקליטות ביחס אליו. טענה זו יש לדחות מכל וכל. החוק הינו ברור ביותר וחזקה על עו"ד פאר כי הוא מכיר אותו ויודע אותו היטב - תיק חקירה איננו סגור כל עוד החשוד לא קיבל הודעה רשמית ביחס לכך בהתאם לחוק.

טענה נוספת שהעלה עו"ד פאר הינה כי מאחר וההסדר שהוצע על ידי הפרקליטות התייחס בסופו של יום לפרשה שונה מפרשת השוחד, הרי שסבר כי תיק השוחד הינו סגור (עמ' 28 לפרוטוקול 30.1.2018, ש' 12). גם טענה זו יש לדחות. המדובר היה בתיק חקירה אחד אשר התייחס לכלל האירועים, הן אלה שבתיק השוחד והן אלה שעליהם הוצע הסדר הטיעון, וההסדר שהוצע היה לגבי תיק זה בכללותו, על כל רכיביו, וזאת לאחר הליך שימוע שהתקיים ביחס למכלול המצוי בתיק החקירה.

לא במקרה עו"ד פאר בחר לאמר כי "אני עשיתי הבחנה בין הפלילי בין המשמעתי....אני תמיד עשיתי את ההבחנה הזאת (עמ' 28 לפרוטוקול 30.1.2018 ש' 12 ואילך). הנה כי כן, הבחנה זו מצויה בראשו של עו"ד פאר בלבד, אך אין לה שום אחיזה במציאות.

אשר על כן אני סבור כי אין ליתן כל אמון בגירסת עו"ד פאר כי לא הבין שתיק השוחד לא נסגר, ואני סבור כי המאשימה הוכיחה מעבר לכל ספק סביר את העובדה שבמועד שיחתו עם ברזילי, עו"ד פאר היה מודע בפועל לכך כי תיק השוחד טרם נסגר.

טעות במצב דברים

55. טענת הגנה נוספת של הסניגוריה הינה טענת טעות במצב דברים. לטענה זו שני ראשים. האחד, כי הנאשמים סברו בטעות כי תיק השוחד נסגר. השני, כי הנאשמים סברו בטעות כי פניו של ברזילי לסולחה וכי אף הוא מעוניין בהסכם שלום, ולכן שיחותיהם אינן עולות כדי הטרדה.

סעיף 34"ח לחוק העונשין קובע כי:

"(א) העושה מעשה בדמותו מצב דברים שאינו קיים, לא יישא באחריות פלילית אלא במידה שהיה נושא בה אילו היה המצב לאמיתו כפי שדימה אותו.

(ב) סעיף קטן (א) יחול גם על עבירת רשלנות, ובלבד שהטעות היתה סבירה, ועל עבירה של אחריות קפידה בכפוף לאמור בסעיף 22(ב).

עמוד 26

על הגנה זו נאמרו בפסיקה (ע"פ 4795/13 **אמיר בזינסקי נ' מ"י** (20.1.2014)) הדברים הבאים:

"הרעיון העומד בבסיסה של הגנה זו הוא שברגיל אין הצדקה להטיל אחריות פלילית מלאה על גורם הטועה בהבנת המציאות העובדתית, מאחר שבנסיבות אלה הפועל אינו מסוגל לבחור בחירה חופשית הנוטעה במציאות העובדתית בין ביצועה של העבירה לבין הימנעות מביצועה (ראו: יורם רבין ויניב ואקי דיני עונשין ב' 880-879 (מהדורה שנייה, 2010) (להלן: רבין וואקי); גבריאלי הלוי תורת דיני העונשין ג' 216 (2010) (להלן: הלוי)).

אכן, ההכרה בסייג זה איננה מותנית בהיותה של הטעות "כנה וסבירה" אלא בכנות הטעות בלבד, בעוד שהדרישה בדבר סבירות הטעות מתייחסת אך לעבירות רשלנות (ראו: ע"פ 4930/07 טולדו נ' מדינת ישראל (10.12.2009) (להלן ענין טולדו); רבין וואקי, בעמ' 882-878; הלוי, בעמ' 235). עם זאת, בהיבט הראייתי, נקבע כי סבירות הטעות יכולה לשמש כאמת מידה לבחינת אמינותה של גרסת הנאשם לגבי טעותו (ראו: ע"פ 5938/00 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד נ"ה (3), 873, 898-897 (2001))

ועוד נאמר על ההגנה בע"פ 2553/15 **קבלאן נאדי נ' מ"י** (1.8.2016) כי:

"הגנה זו מבוססת על עקרון בסיסי במשפט הפלילי ולפיו אין להטיל אחריות עונשית ללא קיומו של יסוד נפשי. כשם שהיסוד העובדתי הוא תנאי בל יעבור לקביעת האחריות בפלילים כך גם היסוד הנפשי. בשל כך, מעניק המחוקק משקל ממש ומכריע לנקודת מבטו הסובייקטיבית של מבצע העבירה וקובע כי במידה ואכן מוכח כי הוא טעה במצב הדברים וכי הוא דימה מציאות שונה מזו הריאלית, יש לבחון את אחריותו הפלילית כאילו הוא ביצע את העבירה בתנאים אותם הוא דימה בשעת המעשה. במילים אחרות: לצורך המשפט הפלילי, נקודת המבט הסובייקטיבית של הפועל, הופכת להיות התשתית העובדתית (שאינה בהכרח תואמת את המציאות כהווייתה), על בסיסה יש לבחון את מעשיו של הנאשם. במקרה דנן, אילו יוכח כי המערער דימה שמדובר במחבל מתאבד, לצורך בחינת אחריותו הפלילית עלינו להניח כי כך אכן היו פני הדברים, ולבחון האם תחת הנחה זו עומד לו סייג ההגנה העצמית לפי סעיף 34 לחוק העונשין (היחס בין סייג ההגנה העצמית לסייג הצידוק בנסיבות מעין אלה נדון בע"פ 4191/05 ארנולד אלטגאז נ' מדינת ישראל (25.10.2006), בפסקה 12).

כאמור, צודק הסיגור כי המבחן לסייג הטעות הוא סובייקטיבי, אולם אין משמעותה של קביעה זו כי על בית המשפט לחיות רק ממוצא פיו של המערער וכי יש להעניק לגרסתו בכורה על פני יתר הראיות והעדויות. כדי שבית המשפט ישתכנע כי זו התמונה הסובייקטיבית שניבטה בעיניו של המערער, עליו לבחון את התשתית הראייתית המוצגת בפניו. תשתית זו כוללת רבדים שונים: התרשמותו של בית המשפט מעדותו של נאשם המגוללת את טענת הטעות וראיות חיצוניות ואובייקטיביות נוספות. ואל תשיבני כי כיון שעסקינן בסייג של טעות במצב דברים המבחן הוא סובייקטיבי, יען כי הראיות החיצוניות והאובייקטיביות הינן בגדר כלי עזר לבחון את כנות גרסתו של נאשם. ודוק: צודק הסיגור כי המבחן אינו על פי סטנדרט הסבירות. לאמור, גם אם נאשם טועה באופן סובייקטיבי בצורה שאינה סבירה - חל הסייג. צא ולמד, מהות הסייג לחוד ודרך בחינתו לחוד. תפקידו של בית המשפט בכגון דא הוא להניח את הראיות על

המאזניים אלה לצד אלה, ולבחון האם ככלות הכל קיים ספק סביר בכך שהמערער סבר כי המנוח הוא מחבל מתאבד אם לאו (ראה בסעיף 34 כב לחוק העונשין).

הנה כי כן, בהתאם לפסיקה - הטעות הינה בעיני המתבונן. דהיינו, ככל שיוכח שהנאשם טעה טעות כנה ביחס למציאות, הרי שהגנה זו תעמוד לו. ודוק: המבחן הינו סובייקטיבי, בהתאם לעיני הנאשם. החוק אינו דורש כי הטעות תהא סבירה. גם טעות בלתי סבירה ביחס למציאות עשויה לשמש הגנה. דא עקא, סבירות הטעות הינה מבחן לכנותה.

עוד נוסיף, כי הנטל להוכיח את התקיימות הסייג הנ"ל הינו על הנאשם, והוא צריך לעורר ספק סביר באשר להתקיימותה.

56. בכל הנוגע לטעות בנוגע לסגירת תיק השוחד, כבר פירטתי לעיל את ממצאי לפיהם בעת ביצוע השיחות עם ברזילי בחודש ספטמבר 2014 הנאשמים היו מודעים בפועל לכך שתיק השוחד לא נסגר, ואיני רואה לנכון לחזור על הדברים שוב.

בנסיבות אלה ממילא אין כל בסיס משפטי ועובדתי לטענה בדבר תחולת ההגנה ביחס לעובדה זו.

57. הטענה השניה בראש זה הינה כי במועד ביצוע השיחות הנאשמים סברו בטעות כי פניו של ברזילי לשלום ולסולחה. לטענתם, הם סברו -בטעות - שנוכח חלוף הזמן הוא מעוניין בשלום עם הרב וולפא וזאת משום שברזילי הוא זה שיזם את המגע עימם. הנאשמים טעו טעות סבירה וכנה ביחס למניעיו של ברזילי, ולפיכך אין להשית עליהם אשמה פלילית.

טענה זו לא ניתן לקבל.

ראשית, כאמור לעיל, על הכל מוסכם שנחשוני הוא זה שהכין את הנוסח המוסכם, והראה אותו מראש הן לברזילי והן לרב וולפא (אשר קיבל גם עותק כתוב ממנו). עובר לשיחות עו"ד פאר והרב וולפא עם ברזילי הם כלל לא ידעו מראש מה עמדתו של ברזילי לנוסח המוצע. איש מהם לא העיד, למשל, כי שוחחו עם נחשוני והלה אמר להם כי ברזילי מסכים לנוסח.

לפיכך, דין טענת הגנה זו להיכשל, שכן, הגנה זו יכולה להתקיים רק אם הנאשמים קיבלו מידע מוקדם, עובר לשיחותיהם עם ברזילי, אשר גרם להם להאמין בכנות ובתום לב, כי ברזילי מסכים לחתום על הנוסח שהציע נחשוני.

אוסף ואומר עוד, כי בכל הנוגע לרב וולפא - גם אם ניתן היה להניח שבתחילת השיחה ת/15 סבר בתום לב כי ברזילי מסכים לנוסח - וכפי שאמרתי, איני סבור כך - , הרי שהנחה זו התבדתה עד מהרה. כבר בתחילת השיחה הבהיר הרב וולפא לברזילי באופן ברור ביותר כי לא יחתום על שום תעודת הכשר ששמו של ברזילי מופיע בה כל זמן שיש ביניהם מאבקים (עמ' 1 ש' 26 עד עמ' 3 ש' 5). בשלב זה שאל ברזילי את הרב וולפא "ואם זה דבר סותר את העדות?" (עמ' 3 ש' 6) ועל כך השיב הרב וולפא כי אם יחתום הוא מתחייב שלא לתבוע אותו "לא בשמיים ולא בבית משפט" ושאלם יחתום על המסמך הוא בסך הכל מודה ש"היתה טעות והתברר בחקירה" (ת/15 עמ' 3 ש' 14-7).

הנה כי כן, כבר משאלתו של ברזילי בעמ' 2 ש' 26 לת/15, הרב וולפא הבין כי ברזילי אינו מסכים לנוסח, ועל כן חזר ופירט בפניו את "פרטי העיסקה". לכן, גם לא ניתן לטעון ברצינות שבמסגרת שיחה זו הרב וולפא טעה לחשוב כי פניו של ברזילי הן לסולחה.

לפיכך, יש לדחות את טענת הרב וולפא לפיה סבר בטעות במהלך שיחה זו כי פניו של ברזילי הינן לסולחה. מן האמור בת/15 עולה בבירור כי הרב וולפא קיבל מראש את "בקשת הסליחה" של ברזילי, אשר כנגדה יסכים לחתום על תעודות הכשרות ששמו מופיע עליהן, וכן התחייב כי לא יגיש כנגדו שום תביעה בעתיד, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא. כוונתו הפלילית של הרב וולפא עולה בבירור מהאמור במסמך זה ואינני סבור כי נפלה בדרך מחשבתו טעות כלשהי ביחס למניעיו של ברזילי.

זאת ועוד, בוודאי שלא ניתן לאמר בשום אופן כי הרב וולפא טעה טעות כלשהי ביחס לשיחה ת/19. כאן ברזילי פתח ואמר לרב בקול צלול וברור כי קשה לו לאכזב אותו ואולם הוא מסרב לחתום על הנוסח ת/16 משום שמשמעות הדברים היא "שאני אלך למשטרה ואני אגיד להם שמה, שהכל היה.... שקרים וכזבים" (ת/19, עמ' 2 ש' 1-13). בתגובה משיב לו הרב וולפא:

"לא, לא, לא זה מה שאני מבקש ממך עכשיו. אתה רק תחתום, אני, אני חותם לך קודם כל שאני לא אתבע אותך. ובעל פה אני מוסיף ואומר לך, שגם בשמיים אני לא אתבע אותך. מה שאני מבקש שתכתוב, תחתום על הנוסח הזה שכתבתי. אתה גם מבחינה משפטית שם לא מאשים את עצמך. אתה לא רוצה לכתוב 'מתנצל, מבקש סליחה'? גם על זה אני מוכן לוותר. רק את השתי שורות האלה, שהתברר בחקירה שהעדויות היו לא נכונות. תחסוך לשנינו כאב ראש והרגשות וזהו. סיום של פרשה"

(ת/19 עמ' 2 ש' 14-22)

מתשובתו זו של הרב וולפא לברזילי עולה באופן חד וברור כי הרב וולפא לא טעה כלל באשר לכוונותיו של ברזילי, וכלל לא סבר כי פניו של ברזילי הן לסולחה. הרב וולפא הבין היטב שברזילי אינו מתכוון לחתום על הנוסח ת/16 וניסה להניע אותו לחתום על נוסח מרוכך יותר.

מסקנה זו מקבלת משנה תוקף נוכח העובדה ששיחה זו התקיימה כשבוע לאחר השיחה ת/18, אשר בה הביע ברזילי בקול רם, צלול וברור כי אין בכוונתו לחתום על הנוסח ת/16. אף שהשיחה בת/18 אינה מושא כתב האישום הנידון, הריש בדברים שנאמרו כדי לחזק את המסקנה ביחס למודעותו של הרב וולפא במעמד השיחה ת/19.

58. בכל הנוגע לעו"ד פאר - המצב אף הינו ברור יותר. עו"ד פאר הוא זה שיזם את השיחה ת/14. אמנם ברזילי הוא זה שהתקשר אליו, ואולם השיחה התקיימה לאחר שעו"ד פאר התקשר לברזילי והשאיר לו הודעה בתא הקולי לחזור אליו (עמ' 22 לפרוטוקול 12.11.2017 ש' 17-22).

מתוכן השיחה עלה מפורשות שאין לעו"ד פאר כל טעויות באשר לכוונותיו של ברזילי. עו"ד פאר פותח את השיחה ואומר לברזילי:

"אתם מתנהגים כמו ילדים קטנים....יש לנו שעת רצון....בוא נסיים את השטות הזו כבר. די. די....בוא נתקדם...כולה 3 שורות הוא מבקש"

(ת/14, עמ' 2 ש' 9 ואילך).

דברים אלה אשר נאמרו כמעט ברצף, במיקשה אחת, מעידים כאלף עדים כי לא נפלה במוחו של עו"ד פאר שום טעות בכל הנוגע לכוונותיו של ברזילי. התמונה המצטיירת מהם הינה כי עו"ד פאר יזם את השיחה מתוך כוונה ברורה וחד משמעית, ומטרה ברורה, לשכנע את ברזילי לחתום על ת/16 ובכך לחזור בו מהודעותיו במשטרה.

אינני שולל כי עו"ד פאר רצה להשיג מטרה זו כדי להשיג מטרה שהיתה חשובה יותר בעיניו - סיום הסכסוך בין ברזילי לבין הרב וולפא שהשפיע על תיפקוד מערך הכשרות במועצה, ואולם - המטרה אינה מקדשת את האמצעים ובוודאי שאינה מכשירה אותה, מבחינת העבירה הנידונה.

59. אומר עוד כי איני מתעלם מהעובדה כי מקליט השיחות הינו ברזילי. במהלך המשפט נחשפתי לעובדה כי אין זו הפעם הראשונה בה הקליט ברזילי את בני משפחת הרב וולפא. התברר כי בעבר ברזילי הקליט שיחה בינו לבין רעייתו המנוחה של הרב וולפא (נ/5) וזאת עקב הסכסוך רב השנים שהיה לו עם הרב וולפא, ואשר תואר בפתח הכרעת דין זו.

זאת ועוד, לא נעלם מעיני שברזילי נכנס לשיחה מושא ת/15 כשהוא כבר יודע מראש מהו הנוסח שעליו הוא מבקש לחתום (שכן, כאמור לעיל, נחשוני כבר הציג בפניו את הנוסח). מכאן, שברזילי הקליט את הרב וולפא כדי לגרום לו להקריא את הנוסח שהכין נחשוני, על מנת שהדברים ייאמרו מפיו. אכן, זהו סוג של תחבולה שנקט ברזילי כלפי הרב וולפא, על מנת לתעד אלקטרונית את "העיסקה".

זאת ועוד - גם לא נעלם מעיני כי ברזילי היה מסוכסך עם הרב וולפא שנים רבות, על רקע רצונו של הרב להפסיק את עבודתו במועצה הדתית כמפקח כשרות. לכן, בנסיבות אלה אילו כתב האישום היה מבוסס על דברי ברזילי בלבד, היה מקום לחשוד במניעיו.

ואולם, גירסת ברזילי לשיחותיו עם הנאשמים מגובה בהקלטות. אין ספק, שכאשר ההקלטה מתבצעת בידיעת המקליט בלבד, על בית המשפט להזהיר עצמו שמא המקליט מושך את המוקלט בלשונו על מנת שיאמר דברים שנוחים למקליט. לכן, בקביעת ממצאי עובדה ומשפט המבוססים על שיחות מוקלטות מסוג זה, על בית המשפט לנקוט משנה זהירות ולהימנע מלקבוע ממצאים המבוססים על קטעי משפטים וחצאי מילים הנאמרים על ידי מי שאינו יודע כי הוא מוקלט. דברים אלה מקבלים משקל מיוחד מקום שהמדובר בשניים המצויים בסכסוך רב שנים.

השיחות שבפנינו אינן נופלות להגדרה זו. משפטי הנאשמים, בכל השיחות שבפני, הם שלמים, בלתי קטועים, ברורים וחד משמעיים. דברי הנאשמים בת/14, ת/15 ובת/19 נאמרו מרצונם, באופן חופשי, מבלי שברזילי שם בפיהם את המילים. עולה מדבריהם באופן מפורש שמטרתם המאוחדת ושאיתם של הנאשמים היתה לגרום לברזילי לחתום על מסמך בו הוא מודה כי התברר שההודעה שמסר במטרה אינה נכונה. אין ספק כי מטרה זו הינה מסוג המטרות אשר עליה בא להגן האיסור הפלילי נשוא כתב אישום זה.

נוכח האמור אני דוחה את טענות הנאשמים אף בראש זה.

טעות במצב משפטי

60. סעיף 34 י"ט לחוק העונשין קובע כי:

"לענין האחריות הפלילית אין נפקה מינה אם האדם דימה שמעשהו אינו אסור, עקב טעות בדבר קיומו של איסור פלילי או בדבר הבנתו של האיסור, זולת אם הטעות היתה בלתי נמנעת באורח סביר."

הוראת החוק הנ"ל עורכת איזון בין מספר עקרונות מנוגדים. מחד גיסא, עומדות ההצדקות לקיומו של הכלל הבסיסי לפיו אין לפטור מאחריות נאשם מחמת אי ידיעת הדין ומאידך גיסא, קיימים גם רציונאלים המצדיקים הענקת הגנה למי שטעה בהבנת הדין.

בפסיקת בתי המשפט נקבעו שני תנאים מצטברים לתחולתה של ההגנה דן.

התנאי הראשון מתמקד בהוכחת קיומה של טעות. בגדרו, נדרש הנאשם להוכיח כי טעה טעות כנה ובתום לב. לתנאי זה ממד סובייקטיבי. תנאי זה מתמקד בנאשם עצמו, ובוחן האם הוא אכן לא ידע את הדין, או שמא טעותו נבעה מרצון לחמוק מאחריות פלילית. התנאי השני הוא שהטעות תהא "בלתי נמנעת באורח סביר". לתנאי זה אופי אובייקטיבי. עניינו בבחינת האמצעים שנקט הנאשם לשם מניעת הטעות. במלים אחרות, לא זו בלבד שעל הנאשם להראות כי טעה טעות כנה, עליו להוכיח גם שלא היה בידיו למנוע את הטעות אף שפעל באופן סביר.

(ע"פ 3506/13 דוד הבי נ' מ"י, (12.1.2016) פסקה 542 ואילך)

61. כידוע, הסתמכות על עצה משפטית מוטעית מהווה מקרה פרטי של "טעות במצב משפטי". בפסיקה נקבע כי אין מניעה להחיל את ההגנה מקום שבו הנאשם הסתמך על מצג משפטי של גורם אחר, ובכלל זה על ייעוץ שניתן על-ידי עורך דין פרטי. לצד זאת, כך נקבע, בנסיבות כאלה יחולו אמות מידה קפדניות יותר לבחינת התקיימותה של ההגנה, בהשוואה למצב של הסתמכות על רשות שלטונית מוסמכת וזאת מן הטעם של החשש מפני טענת הסתמכות שנשענת על חוות דעת משפטיות מוזמנות. לכן:

"טענה להסתמכות על עצתו של עורך דין פרטי צריכה להיבחן בצורה קפדנית. כפי שעולה מפסיקתו של בית משפט זה בעניין **תנובה** ובעניין **סגר**, הקפדנות באה לידי ביטוי בעיקר באמות המידה שנקבעו לצורך מתן תשובה לשאלה האם הטעות הייתה בלתי נמנעת באופן סביר. תחילה, נקבעו אמות מידה כלליות הנוגעות לבחינת היסוד האובייקטיבי הנדרש לצורך ביסוס ההגנה: האמצעים שעמדו לרשות הנאשם לבירור הדין; סוג העבירה שלגביה מתעוררת טענת הטעות; מידת המאמץ שהקדיש הנאשם לבירור הדין; נתוני הרקע של הנאשם וגיבוש המודעות שלו בהתאם לכישוריו האינדיבידואליים (עניין **תנובה**, בפסקה 32). באופן ספציפי יותר, על מנת שיעוץ הניתן על-ידי עורך דין פרטי ישמש בסיס לפטור מאחריות פלילית עליו להתבסס על מלוא התשתית העובדתית הרלוונטית. בהקשר זה, נקבע שיש להניח בפני המייעץ את כל המידע שעשוי להשפיע בצורה כלשהי על עמדתו המקצועית, ובמקרים מסוימים אף יש לשים דגש בדיווח על עובדה "חשובה", מחשש שזו תיבלע בבלייל של נתונים. כמו כן, נקבע כי העצה שעליה מבקשים להסתמך צריכה להיות רצינית על-פניה, תוך מתן עדיפות לכך שתהא ערוכה בכתב. בנוסף, צוין כי יש לפנות לעורך דין בעל מומחיות בתחום שבו מתבקשת חוות הדעת, וכי על הייעוץ להיות ממוקד, ככל האפשר, בעסקה או בפעולה קונקרטית"

(פרשת **הבי** הנ"ל, פסקה 550)

נזכיר כי הוכחת הגנה זו מוטלת על הנאשם, וכי הוא צריך ליצור ספק סביר באשר לאפשרות החלתה על מנת ליהנות ממנה.

62. בענייננו, טען הרב וולפא טענת הסתמכות על עצה משפטית, בכך שסבר לאור מכתבו של עו"ד פאר אליו מיום 27.12.2011 המהווה חלק מת/12, כי תיק השוחד נסגר.

לטעמי הרב וולפא כלל לא עמד בנטל המוטל עליו.

ראשית, על הרב וולפא להוכיח כי הוא קיבל בפועל מעו"ד פאר את המכתב הנ"ל בזמן אמת.

דא עקא, למכתב לא צורפה כל ראיה כי אכן הגיע לידי הרב וולפא בזמן אמת.

כך למשל, לא צורף למכתב כל אישור שיגור, ואין הוא נושא כל חותמת "נתקבל" או אינדיקציה אחרת ביחס למועד בו נשגר או נתקבל אצל הרב וולפא, זאת, על אף שנכתב עליו כי הוא נשגר בפקסימיליה לרב וולפא.

נזכיר כי עו"ד פאר הינו עו"ד. עורכי דין - דרכם לתעד, במיוחד מכתב מסוג זה אשר יש להניח כי עו"ד פאר ידע שהרב וולפא יסתמך עליו הסתמכות של ממש, לכל הפחות, בכל הנוגע לנושא חזרתו לעבודה, אם לא למעלה מכך. היעדרו של אישור שיגור כאמור, או כל אינדיקציה אחרת מהווה פגם ראייתי רציני בכל הנוגע לטענת ההסתמכות על האמור במכתב זה.

63. שנית, עיון מדוקדק במכתב זה מגלה באופן ברור כי לא נאמרה בו ולו מילה אחת על כך שתיק השוחד נסגר. כל שנאמר בו הוא שקיימת הצעה להעברת התיק, לפסים משמעותיים ולא פלילים ברבנות הראשית לישראל, וזאת בהסכמת עו"ד פאר, באספקט שאינו קשור לשוחד. עוד הוסיף עו"ד פאר בסעיף 6 כי:

"עניין סגירת התיק מחוסר אשמה בתיק והעברת סוגיית תרומות לאירוע להליך משמעותי ברבנות הראשית, **ניסוחו טרם הסתיים ומטופל והפרקליטות עושה לסיום לאלתר**"

דברים ברורים מאלה לא יכולים להאמר. עו"ד פאר הודיע במכתב זה לרב וולפא כי תיק השוחד טרם נסגר מחוסר אשמה והדברים מצויים עדיין בהתהוות. מאחר שהרב וולפא לא העיד, ולו פעם אחת, כי לאחר מכתב זה קיבל מידע שונה מעו"ד פאר, ובשים לב לדקדקנותו המופלגת של הרב וולפא והיותו איש הספר והמילה הכתובה, הרי שדין טענה זו להידחות אף היא.

הגנה מן הצדק

64. הרב וולפא טען כי יש לבטל את כתב האישום כנגדו, מחמת הגנה מן הצדק. לשיטתו, העובדה כי הודעת המדינה על סגירת תיק השוחד כנגדו נמסרה לו רק בשנת 2016 (נ/16), למעלה משנה לאחר סגירת התיק בפועל בשנת 2015, ולמעלה מ-7 שנים לאחר שהחלו החקירות בעניינו, מעמידה לו הגנה זו.

65. אין לכחד, כי התמרמרותו של הרב וולפא בהקשר זה, נחזית להיות מוצדקת מבחינת מה. בהתאם לראיות שהוצגו בפני, תיק השוחד החל להיחקר בשנת 2009. ההודעה האחרונה נגבתה בשנת 2011. הליך השימוע התקיים בנובמבר 2011 וההצעה להסדר טיעון הומצאה לעו"ד פאר בפברואר 2012. אף על פי שהנאשמים דחו מיד את הצעת ההסדר, תיק השוחד נסגר רק בשנת 2015.

מבלי לקבוע מסמרות בדבר, ועל פני הדברים בלבד, 6 שנים שחלפו מאז פתיחת תיק החקירה ועד לסגירתו, מקום השימוע נערך עוד בשנת 2011, נחזים להיות זמן רב מדי.

גם תמוהה במיוחד העובדה שהמאשימה לא גיבשה עמדה ביחס לתיק השוחד ממועד דחיית הצעת ההסדר על ידי הנאשמים ועד לסגירתו בפועל בשנת 2015, 3.5 שנים אחר מכן.

תמוהה עוד העובדה כי לא נמסרה לרב וולפא הודעה כנדרש בחוק מיד לאחר סגירת תיק השוחד. שנה תמימה חלפה, ורק בעקבות פניות רבות וחוזרות של הסניגור הודיעה המאשימה לרב וולפא כי התיק נסגר, עוד שנה קודם לכן. על פני הדברים, התנהלות זו נחזית בלתי שגרתית.

66. מכל מקום, אין ענייננו כאן בתיק השוחד. עסקינן בתיק אחר, שונה ונפרד, אשר התנהלות המאשימה בתיק השוחד - אינה רלוונטית לגביו.

אכן, ההגנה מן הצדק זכתה למקום של כבוד ברשימת הטענות המקדמיות בהתאם לסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי. נפסק כי יש להפעילה במקום שבו התנהגות הרשות הציבורית התובעת את האזרח "היא התנהגות שערווייתית שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם. מדובר במקרים בהם המצפון מזדעזע ותחושת הצדק האוניברסלי נפגעת" (ע"פ 2910/94 **יפת נ' מ"י** פ"ד נ (2) 353 (28.2.1996), וכן ר' המהלך התלת שלבי שנקבע בע"פ 4855/02 **מ"י נ' בורוביץ** פ"ד נ"ט (6) 776, (31.3.2005).

67. אין חולק כי ייתכנו מקרים בהם התמהמהות בהגשת כתב אישום עשויה להצדיק את הפעלת ההגנה. ואולם לא כך בענייננו. האירועים הנידונים בתיק זה אירעו בשנת 2014 ואילו כתב האישום הוגש בשנת 2016, כך שאין המדובר בשיהוי חריג. ר' למשל בעניין זה רע"פ 7953/11 **חברת פ.מ.מ. מתכות בע"מ נ' מ"י - רשות המסים** בישראל (30.11.2011) שם כתב האישום הוגש בשנת 2004 ואולם עד שנת 2011 טרם נמסרו להגנה מלוא חומרי החקירה. אף במקרה זה בית המשפט העליון קבע כי אין המדובר "בהגיע מים עד נפש ומחדלים עד זעקה" המצדיקים את הפעלת ההגנה.

נוכח האמור לעיל, עוצמת הפגם בהתנהלות המדינה, בכל הנוגע להתמשכות הליכי חקירת תיק השוחד, גיבוש עמדה בעניינו, ומסירת ההודעה על סגירתו בשיהוי בלתי מוסבר ובלתי מובן של שנה מאז סגירתו בפועל, אינם מצדיקים את ביטול כתב האישום. זאת במיוחד נוכח העובדה כי כמבואר לעיל, מבחינה משפטית עבירת הטרדה עד יכולה היתה להתקיים גם לאחר סגירת תיק השוחד. כך שהטענה לפיה "אילו תיק השוחד היה מטופל כהלכה - תיק זה לא היה בא אל העולם, שכן בהיעדר תיק שוחד אין הטרדה" - אינה רלוונטית לטענה זו.

זוטי דברים

68. מוטב היה לטענה זו אלמלא נטענה. ליבו של ההליך השיפוטי הוא בקביעת מהימנותם של עדים. אף הנאשמים, כאנשי יודעי דת אמורים להיות מודעים לכך. הדין העברי גדוש על גדותיו בפסיקות והלכות שונות באשר לאמצעים הנתונים בידי השופטים להעריך את עדויותיהם של העדים שבאים בפניהם הן בדיני נפשות והן בדיני ממונות, ור' בעניין זה, רק כדוגמא, את יצירתו של "היד החזקה", הרמב"ם, "משנה תורה", ספר שופטים, הלכות עדות אשר בו הוא מפרט עשרות הלכות שונות בכל הנוגע לקבילות ומהימנות עדים, הרמת נטל הראיה, עדים הפסולים להעיד ועוד כהנה וכהנה.

הנה כי כן, במשך אלפי שנים טובי חכמינו, רבנינו ודיינינו שיברו נוצות רבות, שפכו אין ספור קסתות דיו, והקדישו זמן ניכר ומחשבה רבה ביצירת טקסטים שידריכו את השופטים להעריך עדויותיהם של עדים מתוך מטרה להגיע להכרעה צודקת יותר, טובה יותר, והגונה יותר, ולחזק בכך את האמון בהליך השיפוטי, שכן "ציון - במשפט תיפדה" (ישעיהו א', כ"ז).

שיחותיהם של הנאשמים עם ברזילי היו במטרה להשפיע עליו לחזור בו מעדותו. אין לך פגיעה גדולה מזו באינטרס גילוי האמת וטוהר ההליך השיפוטי. הדברים מתחדדים נוכח מיהותם של הנאשמים האחד, רב עיר בישראל אשר אמור להוות מגדלור של צדק ויושרה לקהל מרעיתו, והשני עו"ד, אשר אמון על החוק והמשפט, ואיש ציבור הנושא תפקיד בכיר במועצה הדתית.

נוכח האמור, ונוכח עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים עליהם באה הוראת סעיף 249 לחוק העונשין להגן, איני סבור שמקרה זה בא בקהלם של המקרים המנויים בסעיף 34"ז לחוק העונשין, ודין הטענה להידחות.

נוכח כל האמור לעיל אני מרשיע את הנאשמים בעבירה המיוחסת להם - הטרדת עד, עבירה לפי סעיף 249 לחוק העונשין.

ניתנה היום, כ' כסלו תשע"ט, 28 נובמבר 2018, במעמד הנאשמים, ב"כ, וב"כ המאשימה.